

DE

DELAVSKA ENOTNOST

12. MAJA 1973 - ŠT. 18 - L. XXX

FOTO VEST

Sindikalni vizum

Pred zaključkom redakcije se je sestalo predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. Po uvodnih besedah Marjana Zupana je stekla razprava o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati naša podjetja pri zaposlovanju svojih delavcev v tujini. Predsedstvo je v zvezi s tem sprejelo stališča, ki izhajajo iz sklepov 3. kongresa sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije in tudi jugoslovanskega kongresa istega sindikata.

Stališča še posebej poudarjajo, da morajo delovne organizacije s svojim statutom, samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD ali posebnim pravilnikom zagotoviti enak samo-

upravni položaj delavcem na začasnem delu v tujini, kot je zagotovljen delavcem doma. O odhodu delavcev na delo v tujino morata razpravljati in sklepiti tudi delavski svet OZD in sindikalna organizacija. Posebna pozornost mora veljati tudi socialni varnosti delavcev in njihovih družin, pravilnemu zdravstvenemu in socialnemu zavarovanju, pri posebnih delovnih razmerah (nočno delo, nadurno delo, delo ob praznikih) pa mora delovna organizacija upoštevati tudi zakonodajo držav, v katerih delavce začasno zaposluje. Osnovno izhodišče naj bi bilo: delavci naj imajo na delu v inozemstvu najmanj take pogoje, kot jih imajo doma.

IT

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Pospešimo akcijo za gradnjo stanovanj

Na 4. seji konference ZKS, ki je bila 8. in 9. maja, so člani izrazili soglasje z dejavnostjo CK ZKS po 3. seji konference, še zlasti z vsebino 29. seje CK ZKS in s prizadevanji za uresničitev pisma predsednika Tita in IB predsedstva ZKJ. Na seji so obširno spregovorili tudi o nalogah komunistov in drugih subjektivnih sil pri uveljavljanju ustavnih sprememb.

Razprava na seji konference je bila zelo peštra: posegala je na vsa področja družbenega dela, največkrat pa se je zaustavila ob neuresničenih nalogah, predvsem v zvezi z omejevanjem socialnih razlik v naši družbi. Več razpravljavcev je govorilo tudi o stanovanjski problematiki in pri tem podprlo tisti del iz uvodne besede predsednika CK ZKS Franca Popita, ki je bil prav tako namenjen podpori za gradnjo večjega števila stanovanj za delavce, ki sta jo ZKJ skupaj s sindikati spodbudila novembra lani.

Kot je znano, smo na skupni seji sekretariata CK ZKS in predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije februarja letos jasno in konkretno opredelili naloge v zvezi z gradnjo stanovanj za delavce. Popolne analize doseženih rezultatov te akcije še ni, vendar je po nekaterih znakih mogoče soditi, da vsi dejavniki, od zveznih organov do delovnih organizacij, pri tem ne delujejo dovolj samoiniciativno in usklajeno. In kolikšne naloge nas čakajo na tem področju?

Predvsem bi morali zagotoviti na področju stanovanjskega gospodarstva - tako pri financiranju gradnje novih stanovanj kot pri upravljanju s stanovanjskim skladom - uveljavljanje samoupravnih odnosov in vpliv tistih, ki sredstva za gradnjo stanovanj ustvarjajo in stanovanja uporabljajo. V sedanjem sistemu so bili vsi - od občine, ki je licitirala zemljišča, prek urbanistov, projektantov, komunalnih in gradbenih podjetij ter njihovih kooperantov, do stanovanjskih podjetij - bolj zainteresirani le za svoj dobiček, manj pa za smotno porabo zbranih sredstev. Zato je oblikovanje samoupravnih stanovanjskih skupnosti, v katerih bodo neposredni proizvajalci prek svojih delegatov določali enotno politiko stanovanjske graditve in spremljali njeno uresničevanje, edina pot, da začno vsi udeleženci v

STRAN 14

Tekstilna industrija Otiški vrh bo do avgusta na novo zaposlila še kakih 140 žensk. Več o tem koroškem kolektivu, ki se uvršča med najmočnejše proizvajalce ženskih hlačnih nogavic v Evropi, na 13. strani.

PET VPRAŠANJ PREDSEDNIKU SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE

Kdaj odmrznitev?

VINKO KASTELIC: »Delavci upravičeno pričakujejo, da bo izvršni svet SR Slovenije čimprej ukrepal, ali pa da bodo dobili vsaj odgovore na svoje predloge!«

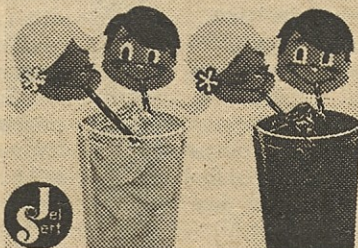
UREDNIŠTVO: Slovenski sindikati podpirajo zahtevo po revalorizaciji kalkulatvni osebni dohodkov. Zahteve prihajajo iz delovnih organizacij gospodarstva. Utemeljujejo jih z naglim naraščanjem življenjskih stroškov. Ali to podpira tudi sindikat delavcev družbenih dejavnosti?

VINKO KASTELIC: Razumljivo, saj je po uradnih podatkih samo v letu 1972 realni osebni dohodek v družbenih dejavnostih padel za 2%, v šolstvu pa celo za 4%. Zato je potrebno, da se v sindikatih čimprej sporazumemo o organizirani akciji za revalorizacijo kalkulatvni osebni dohodkov in usklajevanje samoupravnih sporazumov.

Kljub splošni zamrznitvi cene in s tem življenjski stroški naraščajo in bodo v primerjavi z lanskim letom presegli predvideno stopnjo rasti 12%. Stran 11

Fla-Vor-Aid

Prešek za pripravo umetne brezalkoholne pijače
okus: limone, pomaranča, jagoda, malina, češnja
Prehrabena industrija Portorož

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

STE ŽE PODPISALI PRISTOPNO IZJAVO DOGOVORA O DELAVSKI ENOTNOSTI?

VSEM PODPISNIKOM DOGOVORA ZAGOTAVLJAMO PRI OBJAVI RAZPISOV

50%
POPUST

DELEGATI
GOVORE

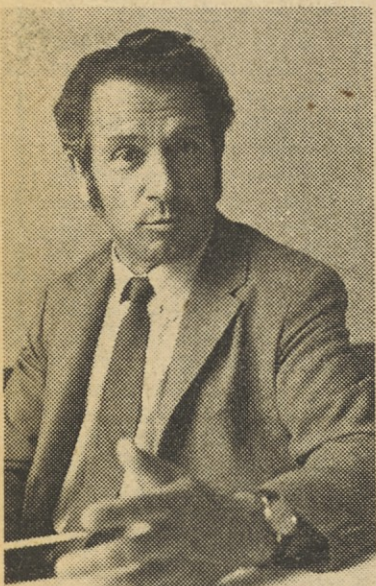
KONRAD TEMET:

Velik problem pri nas na podeželju je pomanjkanje zdravnikov. Kljub temu, da nudimo zdravniku lepe osebne dohodka in stanovanje, je naša obratna ambulanta, v katero smo vložili znatna sredstva, že pol leta brez zdravnika.

LUDVIK RUS:

Mislím, da bi morali veliko več misliti na potrebe ljudi in končno pričeti z gradnjo takih stanovanj, ki bi bila dostopna tudi delavcem s povprečnimi mesečnimi prejemki.

ALOJZ ZVER:

Sindikát gradbenih delavcev je in mora biti proti barantanju s cenami v gradbeništvu, ki gredo na račun že tako nizkih osebnih dohodkov. Znano je, da gradbena podjetja lahko vplivajo le na 20 % cene stanovanj!

Kje jih
čevelj
žuli?...

„Hja, dobili ste me nepripravljenega,“ je kar za dober dan izjavil Konrad Temet, delegat na osmem kongresu slovenskih sindikatov, sicer zaposlen v Tovarni dušika Ruše.

Kljub temu mu ni bilo treba pomagati z vprašanji, s katerimi ponavadi skušamo novinarji »ogreti« bolj zaprite sogovornike. Temetova prirodna živahnost, živo zanimanje za dogajanja in ljudi pa trinajst let dela v Tovarni dušika in družbeno politične ter samoupravne funkcije, ki jih je opravljal in jih nekatere še opravlja, so iz našega sogovornika naredile živo enciklopedijo podatkov o podjetju. Zaradi njegove živahnosti pa v to »zakladnico« ni bilo težko prodreti.

„Delegati z mariborskega območja smo se dogovorili“, je dejal Konrad Temet, „da se bomo pred kongresom enkrat, nemara večkrat srečali. Takrat bomo iz obilice problemov izluščili tiste, ki po svojem pomenu presegajo ozke okvire kolektivov ali kraja in ki jih v teh okvirih ni moč razreševati.“

Še pred tem pa se bo Temet v svoji sindikalni organizaciji in družbenopolitičnem aktivu v podjetju posvetoval o tem, katera vprašanja bi kazala načeti na kongresu.

„Marsikaj sicer lahko rešimo sami, vendar je precej vprašanj, zavoljo katerih bo treba dvigniti halo,“ je pribil. „Denimo zdravstvena služba v kolektivih. Omenjam sicer naš primer, vendar tudi drugje ni nič boljše; zato je prav, da se o tem vprašanju pomenimo tudi na kongresu sindikatov.“

Tovarna dušika namreč ne more nikjer dobiti zdravnika za svojo obratno ambulanto. Podjetje je pred časom zgradilo lepo ambulanto, ki ne služi samo članom kolektiva, pač pa vsem prebivalcem Ruš. Podjetje že pol leta nima stalnega zdravnika v ambulanti, pač pa občasno prihajajo zdravniki iz Maribora.

Iz tovarne so se že večkrat obračali na Zavod za zdravstveno varstvo v Mariboru, da bi jim preskrbeli zdravnika. Ponujajo dobre osebne dohodka, stanovanje, vendar vse to ne pomaga.

„Ni zdravnika, ki bi hotel priti na podeželje, kot kaže“, je z grenkobo komentiral Temet. „Naše podjetje pa potrebuje zdravnika, ki bi v Rušah ostal dlje časa. Zdravnik mora namreč natanko spoznati delovne razmere v podjetju, če hoče uspešno pomagati našim delavcem.“

Kje vas, delavce Tovarne dušika, še žuli čevelj?

„Če ne upoštevam splošnih gospodarskih težav, pri tem mislim predvsem na neskladnost cen surovin in gotovih izdelkov in omenim samo notranje probleme, potem najprej prehrana med delovnim časom. Tople obroke sicer imamo, vendar jih vozijo od drugje. Za več kot 1300-članski kolektiv pa se že spodobi, da ima svoj obrat družbene prehrane. Pred časom smo se z drugimi ruškimi kolektivi dogovarjali, da bi skupaj zgradili tak obrat, pa je dogovor padel v vodo. Pred kratkim smo se zato odločili, da si bomo menzo zgradili sami.“

Pogovor se je potem dotaknil graditve stanovanj, nočnega dela žensk in nekaterih drugih vprašanj.

Zvedeli smo, da v Tovarni dušika posvečajo problemu nočnega dela žena veliko pozornosti in da so ga praktično že odpravili z dnevnega reda.

„Sedaj dela ponoči samo še nekaj žensk“, je dejal Konrad Temet. „Še nedavno pa jih je ponoči delalo zelo veliko. Računamo, da bomo tudi preostale ženske uspeli v kratkem zaposliti v eni izmed dnevnih izmen.“

Tovarna dušika vlaga precejšnja sredstva v gradnjo stanovanj. Kolektiv je velik, in potrebe po stanovanjih še vedno presegajo možnosti podjetja.

„Letos smo sredstva, ki jih imamo na voljo za gradnjo stanovanj, razdelili takole: večinoma za blokovno gradnjo, deloma kot posojila posameznikom za gradnjo hiš in za adaptacije, uvajamo pa tudi organizirano zasebno gradnjo.“

„Precej dela pa nam v letošnjem letu daje ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela in prilagajanje sindikalne organizacije novi organiziranosti podjetja,“ je ob koncu dodal Konrad Temet. „V vsaki temeljni organizaciji, teh bo pri nas pet, bomo organizirali samostojno osnovno sindikalno organizacijo ter skupni organ, ki bo usklajeval sindikalno delo v tovarni.“ R. B.

„Že dvanajst let sem pri Inlesu, kar je nedvomno dovolj dolga doba, da sem dobila spoznal tako svojo delovno organizacijo kot kraj sam in razmere, v katerih živimo tukajšnji delavci...“, nam je povedal Ludvik Rus.

Potlej je naš pogovor stekel o organizaciji podjetja. Znano je namreč, da je Inles na svojem ozemju in širšem območju prva delovna skupnost, ki je ustanovila temeljne organizacije združenega dela. Meseca aprila so se namreč delavci odločili za ustanovitev pet temeljnih organizacij združenega dela in s tem napravili prvi korak k uresničitvi dopolnil naše ustave. Ko bo postal sklep o ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela pravno veljaven, bodo organizacije izvolili delavske svete, svoje gospodarske odbore, kadrovske odbore, odbore za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in odbore delavske kontrole. Seveda bo imela vsaka temeljna organizacija združenega dela tudi svoj individualni izvršilni organ, svoj statut in druge potrebne samoupravne akte.

„Nedvomno nas čaka na tem področju še veliko dela, če bomo želeli v celoti uresničiti vsa ustavna dopolnila...“, je nadaljeval Ludvik Rus. „Vsi bomo morali visoko zavihati rokave, še posebno sindikati, saj nas poleg omenjenega čaka še veliko drugega dela. Hud problem predstavlja tako za našo delovno organizacijo kot za Ribnico sploh pomanjkanje delavskih stanovanj...“

„Oprostite, omenili ste „delavska stanovanja“. Nam lahko razložite bolj natančno, kaj ste s tem mislili...!“

„Poglejte, kdor zasluži veliko, si nemalokrat lahko pomaga sam. Nekaj let varčuje, dobi posojilo v banki in še nekaj pri podjetju pa je kmalu dovolj za skromno stanovanje. Povsem brezmočni pa so delavci, ki mesečno ne zaslužijo

Še veliko
dela!

Ribniško občino bosta zastopala na VIII. kongresu Zveze sindikatov Slovenije dva delegata. Eden izmed njih je Ludvik Rus, visokokvalificiran delavec v Inlesu.

Ludvik Rus velja za dobrega delavca in se poleg vsega udeležuje tudi v družbenopolitičnih organizacijah: dela v sindikatu, je član sekretariata ZK v svojem podjetju in član centralnega upravnega odbora.

Vsako prsto urico pa preživi na gradbišču; odločil se je namreč, da si bo zgradil lasten dom. Zato se je naš pogovor v glavnem tudi dotikal stanovanjske problematike.

več kot 1500 do 2000 dinarjev. Kaj lahko napravi človek s tem denarjem, še posebno tedaj, če mora preživljati družino? Mar lahko kaj prihrani? Po vsej verjetnosti ne toliko, da bi lahko bistveno prispeval pri nakupu stanovanja. Zato sodim, da bi morali veliko bolj misliti na te stvari in končno pričeti z gradnjo takih stanovanj, ki bi bila dostopna tudi delavcem s povprečnimi mesečnimi prejemki. Bolje je živeti v majhnem, še tako skromnem stanovanju, kot pa biti na cesti in čakati, da se te bo kdo usmilil...“

„Torej tare pomanjkanje stanovanj tudi vaše podjetje?“

„Seveda. V predalu imamo danes več kot 50 prošenj za dodelitev stanovanj. Podjetje ima sicer blizu 85 svojih stanovanj, ker pa so zasebena, si z njimi seveda ne more pomagati...“

„Boste letos kupili nova stanovanja?“

„V Ribnici raste sicer nov stolpič, s katerim pa si očitno ne bomo mogli kaj prida pomagati. Stanovanja bodo draga, za naše žepe predraga. Problem dragih stanovanj je sicer star, pa se vse skupaj ne premakne z mrtve točke. Vsako leto sproti ugotavljam, da bi bilo potrebno začeti s cenejšo gradnjo, toda stanovanja so vsako leto samo dražja...“

„Kaj pa individualna gradnja. Si delavci pomagajo do strehe tudi z lastnimi rokami?“

„Že več kot sto delavcev našega podjetja je prejelo posojilo za individualno gradnjo. Prav letos smo dodelili kredit tridesetim ljudem. Seveda so morali vsi prosilci izpolnjevati pogoje, ki pa niso bili kdove kako zahtevni. Nekateri so dobili le 28 tisočakov, najvišje posojilo pa je znašalo 45 tisoč dinarjev...“

„Slišal sem, da v vašem kraju primanjkuje poleg cenjenih stanovanj tudi marsikaj drugega, kar je pomembno za družbeni standard. Je to res?“

„Posebno pereče je vprašanje vrtca in zelenic oziroma igrišč za naše najmlajše. Že večkrat smo se pogovarjali, da bi začeli z gradnjo vrtca, pa so prizadevanja posameznikov vedno splavala po vodi.“ -a.

„Sindikát gradbenih delavcev je proti barantanju s cenami v gradbeništvu, ki gredo na račun že tako nizkih osebnih dohodkov,“ je na samem začetku najinega razgovora pribil tovariš Zver. Pravzaprav je bilo že na začetku jasno, da bo najin razgovor teklo o problemih, ki danes najbolj zanimajo gradbince.

„Vsi trdijo, da so cene stanovanj previsoke. Vsi se „razumejo“ v gradbeništvu. Naj ljudje zvedo tudi za drugo plat medalje! Če družba oziroma tržišče pri nas priznava ceno industrijskih izdelkov, zakaj potem noče priznati cene dela gradbincev?! Po osebnih dohodkih smo v Sloveniji na repu lestvice – in to na 46. mestu. Pa nam očitajo visoke cene! Dejstvo je, da gradbinci lahko vplivamo le na 20 % cene

Barantali
pa ne
bomo!

Alojz Zver je danes vodja reklamacijskih del pri gradbenem podjetju Konstruktor v Mariboru. Kot gradbenik je začel že leta 1951, ko je bil zaposlen še kot tesar. V dveh letih je naredil v Ljubljani delovodsko šolo in bil kasneje kot delovodja pri gradnji mariborskega kolodvora, stanovanjskega podjetja MTT in še na več drugih gradbiščih v Mariboru. Kot štipendist mednarodne tehnične pomoči za Evropo je bil na izpopolnjevanju v Bonnu v Zahodni Nemčiji. Na sedanjem delovnem mestu je že od leta 1960.

Kot funkcionar sindikalne organizacije dela tovariš Zver nepretrgoma že od leta 1948, ko je bil poverjenik sindikata na gradbišču tovarne avtomobilov v Mariboru. Sedaj je predsednik občinskega odbora sindikata gradbenih delavcev Maribor in član republiškega odbora.

kvadratnega metra stanovanja. Preostalih 80 % cene praktično ne moremo spreminjati. Pri današnji organizaciji gradnje in cenah zemljišča s komunalno ureditvijo in pri sedanjih cenah gradbenega materiala gradbinci ne moremo storiti praktično ničesar. Poudarjam pa, da na račun osebnih dohodkov gradbenih delavcev nočemo in ne smemo barantati. Mesto in položaj gradbenih delavcev po teži dela pri nas ni na tistem mestu, ki ga priznavajo povsod v tujini. Delavci nam zato uhajajo čez mejo. Pri nas v Mariboru je več kot 70 % delavcev iz drugih republik. In še tem je delo pri nas praktično samo odskočna deska za zaposlitev v inozemstvu, saj so tam tudi do štirikrat bolje plačani. Pri nas, na primer, je lani prišlo in odšlo kar 900 delavcev. Povprečno so delali le nekaj tednov. Kako naj potem gradbinci govorimo še o znižanju cen stanovanj, saj bi jih lahko le na račun že tako nizkih osebnih dohodkov. In kje bomo potem dobili delavce?

Poleg tega poteče naslednje leto rok za izvedbo samoupravnih sporazumov o minimalnih standardih stanovanj za delavce v delavskih naseljih. Kreditov za gradnjo samskih domov pa gradbeno podjetje ne more dobiti. Akumulacija pri gradnji stanovanj za tržišče je premajhna, da bi lahko dobili sredstva za izpolnjevanje obveznosti po sporazumu.“

V Mariboru bi trenutno potrebovali 6.126 stanovanj. Gradbeno podjetje Konstruktor jih je v zadnjih letih zgradilo povprečno 762 letno. Po izračunih bi v Mariboru znašal primanjkljaj 1978. leta že 14.000 stanovanj in bi po današnji dinamiki gradnje potrebovali kar 20 let, da bi zadostili potrebi.

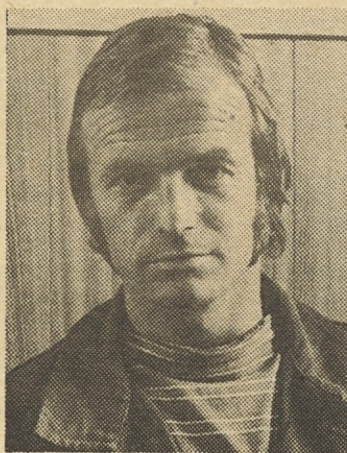
„Danes govorimo o gradnji cenjenih najemnih stanovanj in to v večjem obsegu. Sredstva, kot vse kaže, kljub povišanemu odstotku prispevka od osebnih dohodkov ne bodo bistveno večja. O pocenitvah pa bi se dalo govoriti le, če bi:

prvič, gradbenim podjetjem omogočili gradnjo na velikih zazidalnih površinah;

drugič, izdelali standardne projekte, ne pa da si hoče vsak projektant postaviti svoj spomenik;

tretjič, predvideli standardno opremo v stanovanjih;

četrtič, občina imela odločilno vlogo pri speševanju stanovanjske gradnje, saj bi lahko z načrtnim gospodarjenjem s stavbnimi zemljišči znatno vplivala na pocenitev stanovanj.

RAJKO GRBIČ, kovinostrugar (zaslužek med 1800 in 1900 din mesečno): Če me že sprašujete, ali res ni bilo mogoče preprečiti prekinitve dela, moram reči, da sem trdno prepričan, da bi jo lahko! Najprej bi za to morala poskrbeti naša organizacija ZK. Če bi bila močnejša in bolj vplivna, kot je, bi v tem prav gotovo uspela. Tako mislim jaz, ki nisem član ZK. Gre pa tudi za to, da bi se morali v našem podjetju nasploh privaditi temu, da je treba probleme razreševati sproti, ne pa se z njimi pričeti spoprijemati šele tedaj, ko stvari skoraj že zakuhajo, kot se temu reče. Poglejte: ko smo pri nas pripravljali novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, je bilo vnaprej jasno, da mnogim ne bo po volji, saj bi z njim pridobili le nekateri. Zaradi takega pravilnika, ki ga je delavski svet sprejel, pa je v bistvu tudi prišlo do prekinitve dela!

FRANC BRACIČ, strugar (mesečni zaslužek kakih 1700 din): Ceniki del so v našem podjetju že nekaj let nespremenjeni, cene osnovnih življenjskih in drugih potrebščin pa naraščajo iz dneva v dan. To vemo in občutimo vsi, ne samo tisti, ki so imeli srečo, da je njihovo delo po novem pravilniku bolj vrednoteno. Prepričan sem tudi, da splošno gibanje cen pomeni zadosten vzrok, da bi se osebni dohodki morali po neki stopnji obvezno povečati vsem delavcem, nad to stopnjo pa le v utemeljenih primerih. Tako je pri nas, mimogrede povedano, bila dolgotrajna navada. Zdaj smo jo prekršili v škodo tistih, ki dobro delajo po normi. Res je, da so po novem stalni osebni dohodki zaposlenih višji, toda, če potem gibljivega dela ni zraven – ni pa ga pri vseh tistih, ki normo presegajo za več kot 20% – smo mnogi proizvodni delavci na istem ali celo na slabšem. To nas boli!

MISO PREMUŽIČ, medfazni kontrolor (osebni dohodek 1700 din mesečno): Generali so po vsaki bitki pametnejši in modrejši, kot so bili pred njo. Zato tudi v našem podjetju vsi po vrsti lahko priznamo, da nismo storili vsega, kar bi morali in kar bi lahko, da bi se izognili prekinitvi dela. Čeprav bi vse storili, bi jo nemara lahko preprečili tokrat, velikokrat pa prav gotovo ne! Problem namreč vidim v neurejeni in neuskkljeni zakonodaji, na katero delovni ljudje ne moremo vplivati. Poglejte: cene se oblikujejo v Beogradu, plače pa v Ljubljani. Sozvočja med enim in drugim nismo dosegli; zato prihaja do izbruhov, tudi takih, kot je bil pri nas s prekinitvijo dela. Mislim pa, da nevelja ne bi prekipela, če bi se držali dogovora, da bodo samoupravni sporazumi valorizirani glede na rast življenjskih stroškov. Zakaj odlašamo s tem?

IVAN KOLEDNIK, oblikovalec I (osebni dohodek kakih 2150 din mesečno): Ko smo pripravljali novi pravilnik, je bilo rečeno, da se bodo v različnem odstotku, najmanj pa za 10%, povečali zaslužki vseh tistih, ki so normative dela presegali za največ 20%, medtem ko bi drugi, ki še bolj presegajo normo, ostali pri starem. Med tem, kar smo pri nas v podjetju govorili in nazadnje storili, je bila vselej kakšna majhna razlika; zato smo pričakovali, kakor še ob vseh dosedanjih spremembah pravilnika, da bomo vsaj minimalno povečane osebne dohodke dobili vsi in ne samo nekateri. Doživeli smo, da so se zaslužki povečali tudi režijcem, proizvodnim delavcem, ki za več kot 20% presegajo delovno obveznost, pa ne! Res je, da so naše norme „stare“ že več kot štiri leta... vendar: ne zdijo se mi pravično, da smo proizvodni delavci, ki višje presegamo normo, zaradi tega zapostavljeni!

KONRAD MAJHENIČ, oblikovalec I (zaslužek kakih 1800 din mesečno): Nam, delavcem, kar naprej dopovedujejo, pričajo pa nas ne, da je veljavni samoupravni sporazum glavni vzrok, zaradi katerega ne moremo na splošno izboljšati osebnih dohodkov. Kako pa jih lahko drugi? Poglejte, moja žena je zaposlena v MTT in zdaj zasluži toliko kot jaz, še pred tremi leti pa je imela kar tisočaka manj. Kako lahko MTT ljudi bolje nagraduje in zakaj tega ne moremo mi? Zaradi sporazuma ali nemara zato, ker imamo že več let iste cenike del? Rekli so nam, naj delamo več, da bomo bolje zaslužili. Vendar so pri tem meje, ki jih ne presežemo! Tudi za nas, ki presegamo normo za več kot 20%, je življenje vsak dan dražje. Zato smo pričakovali in zahtevali zvišanje zaslužkov vsaj za 10%. Tega nismo dosegli, tako se je pač primerilo, kar se je...

Z vsem, kar so pozitivnega prinesli v urejevanje delitvenih odnosov samoupravni sporazumi, nedvomno predstavljajo važen element stabilizacijskih prizadevanj, saj usklajujejo osebno porabo in s tem materialni osnovi samoupravljanja vračajo vsaj del tistega, kar so pobrali valutarni pretresi in kar požira inflacija. Vendar pa se ob takem spoznanju zastavlja tudi vprašanje: do katere meje naj seže omejevalna moč samoupravnih sporazumov, da ob siceršnjem naraščanju življenjskih stroškov ne

Izkušnje učijo, da največ prekinitvev dela nastane zavoljo nezadovoljstva nad osebnimi dohodki. Tako je bilo tudi s prekinitvijo dela v mariborski tovarni umetnih brusov SWATY. Njen kolektiv je zaradi močno naraščajočih življenjskih stroškov že dlje terjal zvišanje zaslužkov in ves čas dobival odgovor, da se bodo osebni dohodki povečali, ko bodo valorizirani kalkulativni osebni dohodki in druge postavke osebnih prejemkov v družbenem dogovoru o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodko, s tem pa tudi ustrezna določila samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v industriji nekovin in proizvodnji umetnih brusov, katerega sopodpisnik je tudi SWATY. Do delne valorizacije družbenega dogovora je prišlo konec minulega leta, ko pa je bil „popravljen“ še samoupravni sporazum, so v tovarni SWATY tudi sami pohiteli z izdelavo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Osnutek tega pravilnika je bil v javni razpravi sprejet, ob prvem izplačilu po novem pravilniku – to je bilo prejšnji mesec – pa so delavci zaradi nezadovoljstva nad učinki tega pravilnika prekinili delo. Ko so se mednje napotili predstavniki podjetja, družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, je bilo kmalu jasno, kje je kamen spotike. Medtem ko je bilo v javni razpravi jasno povedano, da bo povečana masa osebnega dohodka po samoupravnem sporazumu skupno še z nekaterimi drugimi sredstvi, ki so jih imeli na voljo, uporabljena predvsem za zvišanje osebnih dohodkov delavcem z nižjimi osebnimi dohodki, da pa bodo obenem prišli na slabše vsi od srednje strokovnih kadrov in kvalificiranih delavcev navzgor, kot vse kaže, tega prizadeti niso resno vzeli, saj jim je še vsaka dosedanja sprememba pravilnika o delitvi osebnega dohodka nekaj prinesla, ne pa vzela. Ker pa je bilo posredi še nekaj drugih nesporazumov – o tem več kasneje – izbruh nezadovoljstva ob prvem izplačilu po novem pravilniku, nanj je nedvomno vplivala tudi takratna prekinitvev dela v velenjskem rudniku, niti ne preseneča preveč. Vprašanje pa seveda je, ali se nemara tej prekinitvi dela le ne bi mogli izogniti in seveda, kako naj bi to dosegli, kolikor je seveda v njihovih močeh.

Kaj so hoteli in kaj se je zgodilo?

Preden odgovorimo na to vprašanje, je prav gotovo treba pojasniti kratek stik med tistim, kar so delavci v tovarni SWATY pričakovali, in tistim, kar se je res zgodilo z novim pravilnikom, ki velja še zdaj navkljub prekinitvi dela, ki je bila očitno ena prvih pri nas, s katero prizadeti niso izsili sprememb v svojo korist.

Besedo ima predsednik osnovne sindikalne organizacije ALOJZ DIKAVČIČ:

„Naše osnovno izhodišče je bilo, da se morajo povečati osebni dohodki delavcev z najnižjimi zaslužki, da mora pravilnik vplivati na povečano socialno varnost vseh zaposlenih in da se pri vseh spremembah moramo držati okvirov, določenih s samoupravnim sporazumom. Da bi lahko povečali osebne dohodke najslabše nagradjenih delavcev, smo v ta namen uporabili vsa dodatna, po sporazumu, razpoložljiva sredstva, sredstva, ki smo jih v višini po 150 dinarjev na vsake tri mesece izplačevali tistim posameznikom, ki v tem času niso bili v bolniškem staležu, naposled pa še sredstva, ki smo jih pridobili tako, da smo znižali osebne dohodke vodilnih, vodstvenih in drugih delavcev. S tem smo dosegli, da se je poprečni najnižji osebni dohodek povečal od 1140 na 1200 din, pri posameznikih pa od 0,6% do 18,7%, večinoma pa so bila tovrstna delovna mesta ocenjena za 10% višje. Ker je bil prejšnji najvišji osebni dohodek 5500, novi pa je 5200 dinarjev, pomeni, da se je razpon zmanjšal od 1:4,9 na 1:4,19. S tem je bilo uresničeno priporočilo družbenopolitičnih organizacij in drugih dejavnikov v

Pobrušena pričakovanja

ALI: ANATOMIJA PREKINITVE DELA V TOVARNI UMETNIH BRUSOV SWATY MARIBOR

podjetju, da je treba delitveni razpon zmanjšati za toliko, da bodo vsa izplačila po novem pravilniku še vedno skladna z določili samoupravnega sporazuma. Hkrati z novo ocenitvijo delovnih mest pa smo tudi vrednost točke povečali od 12,50 na 13,50 din, kar pomeni povečanje stalnega dela osebnega dohodka in s tem večjo socialno varnost vseh zaposlenih.“

„Nesporazum, kratek stik ali kakor že to imenujemo; je nastal zaradi tega, ker so bili vsi premiki storjeni le na tistih delovnih mestih, kjer zaposleni svojo obveznost presegajo za največ 20%, ne pa tudi na vseh drugih. So pa primeri, da ljudje presegajo norme tudi za 40, 50 in več odstotkov, ker jim taka preseganja v mnogih primerih omogočajo dosedanje izboljšave tehnološkega procesa. Ti ljudje so torej že v preteklosti pridobili na račun ugodnih norm in cenikov del. Verjamem, da se mnogi počutijo prizadete,“ je pripomnil vodja splošnega sektorja ZVONE BUKOVEC.

Omenimo pa naj še enega od vzrokov, o katerem so govorili delavci, ki so prekinili delo. Gre za to, da so enostavno mislili, da jim razen višje vrednosti točke gre tudi ustrezen odstotek povečanja osebnega dohodka na račun boljše ocenitve njihovega delovnega mesta. Ta pa je, kot smo že zapisali, zajet že v novi oceni delovnega mesta. Prizadeti tega ne razumejo in se zato počutijo oškodovane.

Na udaru kritike

Predsednik skupne komisije za pripravo samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v industriji nekovin in umetnih brusov IVAN MRAZ je v tovarni SWATY zaposlen kot vodja plansko analitske službe. Ko smo ga vprašali, ali obstaja in kakšna naj bi bila zveza med učinki veljavnega samoupravnega sporazuma in prekinitvijo dela v njihovi tovarni, je odgovoril:

„Ko smo vsebinsko tega sporazuma pojasnevali našim ljudem, smo jim jasno povedali, da vsebuje tudi člen, po katerem se postavke sporazuma avtomatično valorizirajo, če življenjski stroški narastejo za več kot 5%. Do naše prekinitve dela je prišlo v trenutku, ko smo izčrpali vse možnosti, ki jih daje sporazum. Ljudje temu niso hoteli prislusniti, ampak so zahtevali večje osebne dohodke in pri tem opozarjali na vse večjo draginjo, pri kateri pa velja praktično tak sporazum, kot je bil tisti, ki smo ga prvotno sprejeli. Res je, da sem predsednik komisije, vendar ni v mojih močeh, da bi spreminjal sporazum, čeprav sodim, da bi bila valorizacija zavoljo naraščanja življenjskih stroškov več kot potrebna. Ker pa so zdaj sindikati le dali politično pobudo za valorizacijo kalkulativnih osebnih dohodkov, mislim, da se bo zelena luč zanj tudi prižgala. Če sta bila osnovna motiva prekinitve dela pri nas z ene strani višina osebnega dohodka, ki pri nas niti ni slab, lansko poprečje 1920 din, op. pisca, z druge strani pa naraščanje cen, si lahko predstavljate, da je ljudem težko dopovedati, da smo pri našem se-

stavu zaposlenih pravzaprav lahko zadovoljni s tistim, kar – preračunano na pogojno nekvalificiranega delavca – dovoljuje že sedanji sporazum.“

„Strinjam se s tovarišem Mrazom v oceni motivov, ki so vplivali na prekinitvev dela pri nas,“ je pristavil FRANC ŽUGMAN, sekretar OO ZK. „Priznati pa je treba, da je precejšen vzrok pomenila tudi tedanja prekinitvev dela v velenjskem rudniku. Ljudje so rekli: doli bomo sedli, kot so rudarji, potem pa bo, kar bo... Čeprav je bilo tako, se mi zdi zelo pomembno, da ljudje zdaj sami priznavajo, spoznavajo, da prekinitvev dela kot način reševanja konkretne konfliktna situacije v našem Podjetju ni bila dobra in da tudi ni nikamor pripeljala: Strinjam se tudi z mišljenji naših ljudi, ki pravijo, da prekinitvev dela ne bi bilo, če bi samoupravni sporazumi vsaj približno dohajali rast življenjskih stroškov. Žal ni tako in proti temu so naši delavci v bistvu tudi protestirali.“

„Kadarkoli gre za osebne dohodke, smo vodilni in politični delavci v podjetjih zmeraj prvi na udaru,“ je poudaril ALOJZ DIKAVČIČ. „Težko je namreč ljudem dopovedati smisel samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ko pa te takoj zavrnejo: vse lepo in prav, ampak: kdaj boste naflancali tudi sporazum o cenah? ! Ko pa nekaj le dopovemo, jih spet dobimo po glavi: obljubili ste valorizacijo, če bodo naraščali življenjski stroški, kaj je zdaj z vašimi obljubami? ! Takih stvari je veliko in ljudje verjamejo vse manj. Kako povrniti zaupanje, če pa smo sami nemočni, to je zame vprašanje!“

„Nemogoče se ne da izsiliti!“

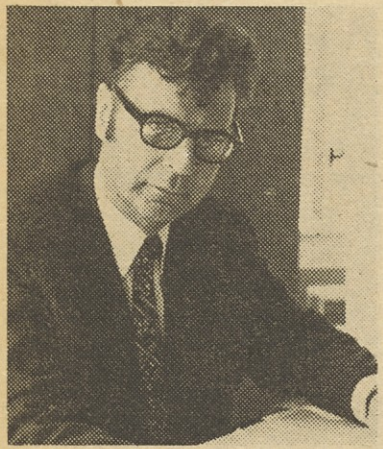
Prav nazadnje smo govorili še s predsednikom delavskega sveta v tovarni SWATY. ANTON GAJZER je bil kratek, vendar zelo odkrit:

„Res je, da cene divjajo, in res je, da nam sporazum veže roke. Vendar pa tudi naše podedovane razmere, če tako rečem, pomenijo enega od važnih vzrokov. Dolga leta smo namreč lahko, sistem je bil tak, izplačevali osebne dohodke, ki so bili najvišji v tedanjem mariborskem okraju in med najvišjimi v Sloveniji. Ker je bilo tako, je pri vsakem novem pravilniku zares vsak nekaj pridobil. Zdaj so časi drugačni in prvič smo z novim pravilnikom najbolj potrebnim nekaj dodali, drugim pa nekaj odvzeli. Če bi več delali z ljudmi, kot se temu pravi, do prekinitvev dela nemara ne bi prišlo; nemara bi ljudje hitreje spoznavali, da se časi in odnosi v družbi resno spreminjajo. Upoštevati pa velja tudi to, da imamo zaposlenih zelo veliko ljudi brez priznane formalne izobrazbe in da so ti ljudje imeli in še imajo v mnogih primerih višje zaslužke, kot pa jih dobivajo kvalificirani delavci in podobni kadri v drugih podjetjih. Ob taki strukturi zaposlenih pa je delo z ljudmi še posebej težko. Zato naše prekinitvev dela ne morem označiti drugače kot izsiljevanje nečesa, česar ni bilo mogoče storiti.“

MILAN GOVEKAR

bi prehudo ogrozila življenjske ravni prebivalstva, z zmanjševanjem delitvenih razponov pa povzročila uravnalovke z vsemi njenimi posledicami.

Delovne ljudi seveda najbolj zanima, kdaj bo prišlo do valorizacije kalkulativnih osebnih dohodkov in drugih materialnih prejemkov, določenih s sporazumi, v katerih piše, da se bo to zgodilo, če se bodo življenjski stroški povečali za več kot 5%. Po splošni oceni je ta meja že presežena in so sindikati že dali politično pobudo za valorizacijo kalkulativnih osebnih dohodkov. Toda zaradi neizpolnjene bistvene točke samoupravnih sporazumov je že omajano zaupanje v sporazumevanje; če pa so ljudje nezadovoljni, potem so njihovi delovni uspehi slabši, zato pa odmiki od stabilizacije večji, nevelja in protesti pa vse bolj očitni.

Inž. MIRAN MEJAK, direktor „Aera“: Že nekaj časa smo čutili potrebo, da se v interesu naše proizvodnje, predvsem pa njene jutrišnje usmeritve poslovno povežemo s proizvajalci surovin. V medvoški tovarni celuloze smo našli pravega partnerja. V „Aeru“ od združitve s Tovarno celuloze Medvode veliko pričakujemo, saj nameravamo našo proizvodnjo povečati za 30 do 35 %, za tolikšen njen obseg pa si moramo poprej zagotoviti surovine. Te bomo dobili iz Medvod, mi pa jim bomo dali denar za postavitev papirnega stroja. Torej drug drugemu nekaj.

Inž. STOJAN MARTIN, predsednik DS v „Aeru“: Pomanjkanje papirja je bila vedno „slaba“ stran naše proizvodnje. Zdaj, ko smo se združili s Tovarno celuloze v Medvodah, bo teh skrbi slednjič konec. Za združitev je med delavci „Aera“ vladalo dobro razpoloženje. Vsi do zadnjega so vedeli, da bomo s to združitvijo lahko odslej mirneje zadihali. Visokokvalitetnega papirja, ki ga bomo dobivali iz Medvod, bo za načrtovano večjo proizvodnjo v „Aeru“ dovolj. To pomeni, da bomo lahko uresničili vse proizvodne naloge, ki smo si jih začrtali za prihodnjih nekaj let.

AMALIJA ŠKET, predsednica osnovne organizacije sindikata v „Aeru“: Kolektiv je bil dobro informiran o združitvi s Tovarno celuloze Medvode. Ko so se ljudje prepričali, da smo našli dobrega, trditi bi si upala idealnega poslovnega partnerja, ni bil skoraj nihče proti združitvi. Pred leti s Tovarno dokumentarnega in kartonskega papirja v Radečah v pogovorih o morebitni združitvi nismo našli skupnega jezika, zato združitev s Tovarno celuloze Medvode pomeni obenem odgovor vsem, ki so dvomili v možnost vertikalnega povezovanja predelovalne in bazične industrije.

MARJANA STEBLOVNIK, predsednica tovarniškega aktivna mladine: „Aero“ je mlad kolektiv, zato nam ne more biti vseeno, kako bomo gospodarili jutri in čez nekaj let. Zato smo tudi pozdravili in podprli združitev s Tovarno celuloze Medvode. Restrikcije uvozu surovin so kolektiv „Aera“ doslej že ničkolikokrat občutno prizadele, zdaj pa bo odpada skrb za zagotovitev potrebnih surovin. Dobili jih bomo doma in v količinah, ki nam bodo potrebne za redno proizvodnjo. To pa za vse nas v „Aeru“, največ pomeni.

sami, pa si zagotove svoj prostor pod soncem le z integracijo. Bolj preprosto: svojo rešitev vidijo „majhni“ le v integrirani proizvodnji in v tem, da na kraju samem, celulozo takoj predelajo v papir.

„Svojo perspektivo smo videli le v bistvenem povečanju celulozne proizvodnje. Razumljivo z uvedbo sodobne tehnologije in s sodobno proizvodnjo papirja. Eno so želje, drugo pa seveda možnosti. Sleherna investicija v naši kapitalno izredno intenzivni panogi namreč zahteva velika finančna sredstva, ki pa jih sami ne bi mogli zagotoviti. V zadnjih letih smo zato intenzivno iskali možnosti, da si zagotovimo dolgoročno rentabilno poslovanje in vsaj minimalen razvoj. Naposled nam je uspelo, da smo dobili poslovnega partnerja, ki bo imel dovolj interesa in sredstev za pomoč naši delovni organizaciji pri njenem nadaljnjem razvoju,“ je pojasnil „druga stran medalje“ Slavko Zule, direktor Tovarne celuloze Medvode.

Poslej domača proizvodnja

Bistvo integracije celjskega „Aera“ in Tovarne celuloze Medvode je v skupni postavitvi velikega papirnega stroja, bržkone že kar tovarne papirja v Medvodah. Papirni stroj bo rešil oba partnerja iz zagate: „Aero“ bo „postregel“ s potrebnimi količinami papirja za njegovo sedanjo, predvsem pa za bodočo razširitev proizvodnje, proizvajalcem v Medvodah pa bo na osnovi višje stopnje predelave dela celuloze zagotovil pričakovano dolgoročno rentabilno poslovanje in jim s tem zagotovil tudi možnosti za rekonstrukcijo celulozne proizvodnje.

Papirni stroj bo imel zmogljivost 10.000 ton letne proizvodnje specialnega ACR papirja, ki ga med jugoslovanskimi proizvajalci papirja ta čas nihče ne proizvaja in ki ga z izjemo „Aera“ tudi nihče ne predvideva v svojem bodočem proizvodnem programu. Celjani so že odkupili licenco za proizvodnjo tega papirja, ki ga zdaj pri nas še v celoti uvažamo.

Ni dvoma, da bo združeno podjetje ob sodelovanju nekaterih tujih družb lahko uresničilo tako veliko investicijo, ki jo ocenjujejo na 160 milijonov dinarjev. V Medvodah bodo do leta 1975 tako proizvedli že kakih 10.000 ton visokokvalitetnega papirja.

Načrtovana proizvodnja papirja v Medvodah bo pomenila pravzaprav le „organsko nadaljevanje“ obstoječe proizvodnje in tehnologije na isti lokaciji. Odpadle bodo namreč nekatere delovne operacije, ki bi bile nujno potrebne, če bi bil papirni stroj na drugem mestu. Mednje sodijo izžemanje in sušenje celuloze, transport z nakladanjem, razkladanjem in skladiščenjem itd. Gre torej za „integrirano“ tehnologijo, ki zagotavlja dodatne finančne učinke, ki jih na drugih lokacijah sicer ni mogoče pričakovati. Skratka, stalnost osnovnih količin celuloze iz lastne proizvodnje bo zagotavljala tudi stalno kvaliteto papirja. To sta si oba partnerja navsezadnje tudi želela.

Sožitje „Aera“ in Tovarne celuloze Medvode zgovorno kaže, da je na dogovorjenih osnovah in ob jasnih, ekonomsko treznih in utemeljenih razvojnih načrtih obeh partnerjev slej ko prej zagotovljena zaokroženost v dolgoročni proizvodnji „Aera“ na eni ter tehnološka enovitost in dolgoročna rentabilnost poslovanja Tovarne celuloze Medvode na drugi strani. V „Aeru“ bodo imeli poslej vse, kar potrebujejo za svojo proizvodnjo: od osnovne surovine za izdelavo papirja – celuloze, do izredno zahtevnih in iskanih vrst oplemenitenega papirja. Za razliko od Celjanov bodo poslej v Medvodah mirneje gledali na svoj jutrišnji dan, saj bodo ob finančno močnem partnerju, kot so Celjani, lahko docela izkoristili vse proizvodne zmogljivosti tudi v prihodnjih letih, lotili pa se bodo lahko tudi proizvodnje pirotana, ki ga pridobivajo iz odpadnih vod ob proizvodnji celuloze.

brest
pohištvo

Najvišja stopnja integracije

V slovenski papirni industriji, pa tudi v predelavi papirja v Sloveniji in bržčas v vsej Jugoslaviji predstavlja integracija „Aero“–Tovarna celuloze Medvode primer najvišje stopnje vertikalne integracije, ki bo posegla od predelave lesa v celulozo do najvišje možne stopnje finalizacije proizvodnje. Dejansko gre za tehnološko integracijo v vertikalni smeri, saj omogoča sožitje in organsko usklajevanje dela in interesov različnih stopenj proizvodnje. Integracija „Aera“ in Tovarne celuloze Medvode je zato najbližja znanemu modelu tehnoloških integracij, ki so postale v razvitem svetu skoraj že pravilo. Z integracijo „Aera“ in Tovarne celuloze Medvode smo tako tudi v slovenskem gospodarstvu prišli do tega, da vloga finalist iz lastne akumulacije sredstva za razširitev svoje surovinske baze in si tako dolgoročno zagotavlja potrebne surovine. Potemtakem bi morala objektivna ocena že v bližnji prihodnosti potrditi, da lahko takšna integracija le koristi celulozno-papirni industriji, saj samo povečuje njen kapital in razvoj, obenem pa ustvarja novo potrebno proizvodnjo, ki je slovenska, seveda pa tudi jugoslovanska papirna industrija sama zase še lep čas ne bi mogla uresničiti. Zavaljo tega bi morala naša papirna industrija le pozdraviti in podpreti takšen razvoj.

IVAN VIRNIK

INTEGRACIJA „AERA“ IN TOVARNE CELULOZE MEDVODE

Stičišče na navpičnici

Tristočlanski kolektiv Tovarne celuloze Medvode se je na referendumu sredi aprila z veliko večino glasov odločil za priključitev k celjskemu podjetju „Aero“. Podatek, da se je ob 94 % udeležbi samo 5 članov kolektiva izreкло proti združitvi, priča, da se v obeh delovnih organizacijah dobro zavedajo smotrnosti in upravičenosti te integracije.

Družbeni sporazum, s katerim bo medvoška tovarna celuloze postala temeljna organizacija združenega dela

„Namen integracije je v naši veliki želji po združitvi z bazično industrijo,“ nam je ob obisku v „Aeru“ pripovedoval direktor podjetja inž. Miran Mejak, „ki bi našo delovno organizacijo lahko oskrbovala s prepotrebnimi surovinami. Pri tem mislimo predvsem na papir, ki ga bo „Aero“ potreboval do leta 1980 kar 25.300 ton. Morda pove vse naslednji podatek: naša lanska realizacija papirnih proizvodov na trgu je znašala komaj 5300 ton. Te količine smo si zagotovili z največjimi naporji. Na drugi strani pa ima medvoška tovarna celuloze že nekaj let odobren program za proizvodnjo papirja, vendar sami niso zmogli tolikšne investicije. Zdaj, ko smo rešili tudi vprašanje financiranja investicij, upamo, da smo tako „Aero“ kot Tovarna celuloze Medvode – na najboljši poti, da uspemo.“

„Aero“ že dolga leta pestijo tegobe pri oskrbi z različnimi vrstami papirjev, ki so tako rekoč osnova za njegovo celotno proizvodnjo. V tem celjskem industrijskem podjetju so tudi spoznali, da bodo pri petkratnem povečanju potreb po papirju tja do leta 1980 le stežka prišli na „zeleno vejo“, saj si od papirne industrije brez tesnejšega poslovno-tehničnega sodelovanja ne morejo obetati potrebnih količin papirjev.

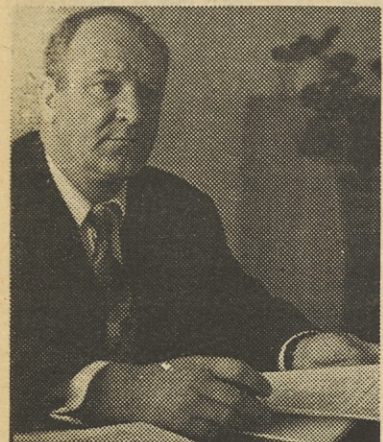
„Aera“, bodo podpisali v prihodnjih mesecih, začetek skupnega poslovanja pa načrtujejo za 1. julij letos.

Integracija zagotavlja koristi obema bodočima partnerjema. Načrtovana postavitev velikega papirnega stroja v Medvodah bo nudila „Aeru“ potrebne količine papirja za bodočo razširitev proizvodnje, Tovarni celuloze Medvode pa bo ob višji stopnji predelave dela celuloze zagotovila dolgoročno rentabilno poslovanje.

„Za zagotovitev svoje materialne baze smo v Aero že večkrat iskali možnosti, vendar bolj ali manj brez uspeha. Zdaj, ko smo se povezali s Tovarno celuloze Medvode, proizvajalcem celuloze in pinotana in v bližnji prihodnosti tudi papirja, smo ob vseh ekonomskih prednostih naše integracije ugotovili, da je celjsko-medvoški primer vertikalne integracije bržčas ena izmed najbolj oprijemljivih oblik povezovanja v slovenskem gospodarstvu nasploh. Tovarna celuloze Medvode bo postala tako proizvajalec celuloze in papirja, Aero pa proizvajalec finalnih proizvodov za potrebe široke porabe,“ je zaokrožil svojo pripoved o integraciji direktor „Aera“ inž. Mejak.

Rentabilna celuloza

V Medvodah so že pred „poroko“ s Celjani vedeli, da so se z razvojem tehnologije in z uvajanjem velikih zmogljivosti v proizvodnji celuloze uveljavila zadnja leta povsem nova ekonomsko-tehnološka merila, ki kažejo, da tako majhne zmogljivosti celulozne proizvodnje, kot jih imajo v Medvodah, že v nekaj letih ne bodo več rentabilne, kaj šele konkurenčne. Povsod v svetu se vedno bolj uveljavlja velika proizvodnja celuloze, manjši proizvajalci, in mednje se uvrščajo tudi

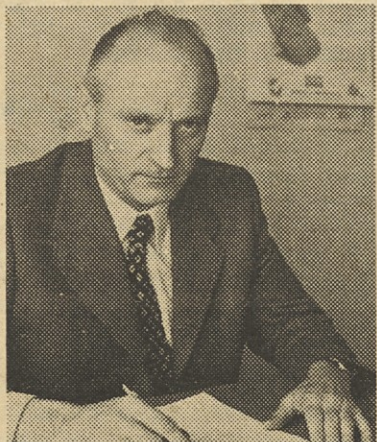
SLAVKO ZULE, direktor Tovarne celuloze Medvode: Ko smo uvideli, da postaja proizvodnja celuloze vedno bolj nerentabilna, smo začeli resno razmišljati o naši nadaljnji usodi. Ko smo videli, da si lahko z združitvijo z „Aerom“ dolgoročno zagotovimo rentabilno poslovanje in nemoten razvoj, smo se po slabih dveh mesecih odločili za združitev s celjskim partnerjem. „Aero“ je našel dovolj interesa in finančnih sposobnosti za pomoč naši delovni organizaciji pri njenem bodočem razvoju.

Inž. ANTON HOLOZAN, predsednik poslovnega odbora: Cene celuloznega lesa so že nekaj časa zamrznjene, zato smo bili prisiljeni, čeprav smo ta čas še akumulativni, da povečamo proizvodnjo in jo postavimo na rentabilnostni račun. „Aero“ nas je rešil največjih skrbi: Celjani bodo postavili v Medvodah papirni stroj z zmogljivostjo 10.000 ton visokokvalitetnega papirja. Problem rentabilne proizvodnje je tako za nas rešen, „Aero“ pa bo imel poslej na voljo dovolj surovin.

VLADO TOMAŽIN, predsednik delavskega sveta: „Tovarna celuloze Medvode ima že več kot deset let v svojem investicijskem programu predvideno postavitev papirnega stroja. Sprva smo sicer načrtovali proizvodnjo drugačnega papirja, vendar pa se tudi poslej v bistvu ne spreminjajo tehnološke osnove naše proizvodnje. Če zamenjamo papirni stroj, imamo tako rekoč vse potrebne naprave in osvojene vse tehnološke postopke za proizvodnjo visokokvalitetnega papirja za potrebe „Aera“.

Inž. ANTON URŠIČ, predsednik osnovne sindikalne organizacije: Izid referenduma o združitvi z „Aerom“ je verjetno dovolj zgovorno pokazal razpoloženje našega kolektiva. Vsi naši delavci so že pred združitvijo dobro vedeli, da celulozna proizvodnja z majhnimi zmogljivostmi ne bo dolgo živila, kaj šele da bi bila rentabilna in konkurenčna. Tako je pač razumljivo, da so se naši ljudje vsi po vrsti odločili za združitev z „Aerom“, ki nam zagotavlja takšno kompletiranje proizvodnje.

268 samoupravnih informativnih skupin

Najprej smo se oglašili v službi za informacije, ki je v TAM vozlišče obvestil med osnovnimi samoupravnimi celicami in vodstvi posameznih služb. Naš sogovornik je bil Adi Žunec, ki nam je na posamezna vprašanja povedal naslednje:

„Pri nas smo si poskušali pomagati tako, da smo ustanovili samoupravne informativne skupine. Pred nedavnim je minilo leto dni, kar obstajajo te skupine, tako da so se že nabrale praktične izkušnje o učinkih njihovega delovanja.“

TAM ima blizu 9.000 zaposlenih, tako da je razumljivo, da ima 268 samoupravnih informativnih skupin. Razumljivo? Pač zato, ker te po pravilu ne bi smele biti pretirano velike. Večina jih združuje od 15 do 50 delavcev.

Skupine razpravljajo sicer zvečine o svojem delu, vendar opažamo v zadnjem času tudi vse večji vpliv na sklepe, ki jih sprejemajo delavski sveti ekonomskih enot. Lahko bi rekel, da se vse bolj uveljavlja pravilo, da ta ali oni delavski svet pač ne bo sprejel nečesa, kar ne bi dobilo poprejšnje podpore v informativnih skupinah. Kot zanimivost omenjam, da te skupine obravnavajo tudi disciplinske primere. Zgodilo se je že, da je skupina sama izključila iz sebe delavca.

Praktične izkušnje? Prav gotovo se je pokazalo, da se zdaleč ni res, da bi se delavci zanimali samo za plače. Zapisniki s sej, ki se po pravilu zbirajo v naši službi za informacije, nedvoumno kažejo, da se delavci močno zanimajo za svoje delovne razmere; zahtevajo zaščitna sredstva, boljše orodje, prezračevalne naprave. Prav tako pa niso ravnodušni do gospodarskih perspektiv podjetja, skrbje jih razvojne možnosti avtomobilske industrije... Skratka, delavce močno zanima, kaj bodo v prihodnje delali in kaj lahko pričakujejo od svojega dela.

Vodja – jeziček na tehtnici

Kar začeva delo samoupravnih informativnih skupin, bi lahko rekel, da je učinek močno odvisen od vodje skupine. V presenetljivo velikem številu opažamo, da so vodje skupin vzeli svojo novo zadolžitev z vso resnostjo in odgovornostjo. Tisti, ki so bili sprva pasivni, so kaj kmalu ugotovili, da njihova nedejavnost pač ne more ostati prikrita.

Poudariti moram, da informativne skupine ne sprejemajo samo informacij „od zgoraj“, temveč je zelo zaželeno, da dajejo tudi svoje predloge in mnenja, da torej čimbolj vplivajo na odločitve višjih organov. Za nekatere primere bi celo lahko rekli, da dobe značaj referendumskih odločitev. Za primer bi lahko navedel opredeljevanje o spremembah pravilnika o rekreaciji, nadalje pravilnika o priznanjih za desetletno in petnajstletno delo v podjetju in o nagradah za varno delo. Na Studencih so se na primer morale samoupravno informativne skupine odločiti, ali naj gre blizu 100 milijonov dinarjev za štiri stanovanja ali pa za priznanja delavcem. Odločili so se za priznanja. Pomembno je prav gotovo, da so se odločili delavci ne pa kdo drug v njihovem imenu.“

Da bi se bolje seznanili z delom samoupravno informativnih skupin in vzdušjem, ki vlada v njih, smo povprašali za mnenje še nekatere delavce TAM iz neposredne proizvodnje.

Previdnost delavcev

Franc Preisak, ki že 4 leta dela v proizvodnji motorjev, je povedal:

„V skupini nas je 60. V razpravah sodeluje večina, vendar se mi zdi, da je nekaterim še vedno nerodno, da bi javno izrekli svoj predlog ali mnenje. Morda ne gre samo za občutek nelagodnosti... Je pač tako, da si večina delavcev misli, najprej bomo videli, kako je na stvari in ko se pokaže, da se njihov predlog tudi v resnici upošteva, potem sestanek skupine ni več formalnost. Je pa z ljudmi težko. Vsak ima pač svoje izkušnje in svoj značaj.“

Zanimanje za položaj podjetja se je zadnji čas močno povečalo. Razumljivo, saj so ljudje videli, da se

ADI ŽUNEC: „Lahko rečem, da doslej niti eno vprašanje, ki je prišlo iz samoupravnih skupin, ni ostalo brez odgovora. Vprašanja se stekajo v našo službo za informacije, nakar potujejo naprej na prave naslove. Odgovor mora biti najkasneje v 30 dneh...“

FRANC PREISAK: „Ne gre samo za občutek nelagodnosti. Večina delavcev si pač misli, najprej bomo videli, kaj je na stvari, in ko se pokaže, da se njihov predlog tudi v resnici upošteva, potem sestanek skupine ni več formalnost. Vsak ima pač svoje izkušnje in svoj značaj...“

IVANKA PUKŠIČ: „Res je, da vsak teden izide tovarniški časopis, da ga dobi prav vsak član delovnega kolektiva, vendar je težko reči, koliko je takih, ki ga tudi preberejo. Časopis je naš, vendar pogovora v samoupravni informativni skupini ne more nadomestiti.“

Skoraj ni dvoma, da je eno od temeljnih vprašanj učinkovitosti samoupravljanja skrito v zahtevi, da je treba samoupravljanje čimbolj približati delavcem. Seveda ne gre za približevanje. Bolje je: neposredno vključevanje v samoupravljanje.

Naloga niti približno ni lahka, kar še

• SAMOUPRAVNA ISKANJA V TOVARNI AVTOMOBILOV MARIBOR

Kar zaživi, je »medotakljivo«

prodaja vozil ustavlja. Hoteli so zvedeti, kaj in zakaj. Ob razpravah se rojevajo tudi spoznanja, da ni važno samo to, koliko narediš, temveč tudi to, če je šel tvoj izdelek v prodajo.

Ali ima informativna skupina kakšen vpliv? Ima! Spomnim se, kako nam je bilo rečeno, da bomo šele julija dobili nove garderobe. S tem se nismo strinjali in smo dosegli, da so bile garderobe prej.

Najbolj se mi zdi važno, da se sploh lahko pogovarjamo o stvareh, ki nas zanimajo. Tudi to je nekaj, da moramo dobiti odgovor, če postavimo vprašanje. Mislim, da informativna skupina ima svoj vpliv na sklepe samoupravnih organov.“

Pogovor boljši od papirja

Ivanka Pukšič iz mehanske obdelave – V TAM dela že 8 let – nam je povedala, da so delavci bolj zadovoljni z informacijami, ki jih dobe na sestankih skupine, kot pa s tistimi iz tovarniškega časopisa „Skozi TAM“.

„Ne zato, ker časopis ne bi bil dober. Pogovor je le nekaj povsem drugega kot pisana beseda. Kolikor vem, smo doslej še vedno dobili odgovor na vprašanja, ki smo jih poslali samoupravnim organom ali strokovnim službam.“

Probleme, ki se pojavljajo v informativni skupini, spremljam še toliko bolj pozorno, ker so me izvolili za namestnika vodje skupine. Malo me že skrbi, kako bi mi uspelo voditi sestanek in dati odgovore in pojasnila, če bi morala nadomestiti vodjo. Zaenkrat mi tega še ni bilo treba, pripravljena pa le moram biti.“

Govori na sestanku!

Davorin Mesarec, ki dela že 4 leta v montaži, je prepričan, da je zelo veliko odvišno od vodje skupine.

Če je vzel stvari resno in redno sklicuje sestanke in jih zna voditi, potem tudi delavci z zavzetostjo sodelujejo. Z razpravo je tako... Pri osebnih dohodkih in družbenem standardu smo vsi „doma“, pri investicijskem planu pa je bilo bolj tiho. Veste, delavci imajo slabe izkušnje s prejšnjimi plani, tako da si zdaj mislijo, zakaj bi govorili, ko bo pa tako ali tako drugače, kakor je napovedano.

Primer, ki ga omenjate o izključitvi delavca, se je zgodil prav v naši skupini. Saj ni šlo za lenuha, vendar nad normo ni hotel delati, s čimer je seveda onemogočil delo drugih, ki so hoteli ustvariti učinek nad normo. Navsezadnje smo predlagali, naj ga premestijo drugam.

Kar pa zadeva sestanke informativne skupine, bi rekel le to: nekateri nočejo sodelovati, potem se pa razburjajo, zakaj ni tega ali onega. Počasi se bodo morali navaditi na to, da je sestanek primeren za to, da se prijavijo k besedi, če imaš kaj pametnega povedati. Pogovori „mimogrede“ nimajo nobenega učinka.“

Obveščen, če hočeš

Marjan Sušnik iz karosernice – član delovnega kolektiva TAM je 4 leta – se je docela strinjal s predgovorniki o tem, da je delo v samoupravnih informativnih skupinah prineslo precej večjo obveščenost članov kolektiva, kakor pa je bil to prej primer.

„Mislim, da kdor hoče biti obveščen o dogajanjih v TAM, je lahko to kar precej. Seveda, če le hoče. Saj je res, da je bilo tudi prej v tovarniškem časopisu objavljenih veliko stvari, vendar je treba upoštevati, da je precej takih, ki imajo le po nekaj razredov osemletke.“

V naši informativni skupini smo mladi v manjšini, zato se mi zdi, da smo malo prikrajšani pri odločanju, kdaj bo šel kdo na letni oddih. Nekaj slabe volje je že zato, ker hočejo imeti starejši zase najlepše mesece sredi poletja. Kakor da si mladi ne bi radi privoščili poštenega kovanja v morju. No, res so tu otroci in podobno... Bo že bolje.“

Za konec smo povprašali še predsednika sindikata v TAM Miho Butina za njegovo oceno delovanja samoupravno informativnih skupin.

Dileme so še

„Skupine v bistvu nadomeščajo zbere delovnih ljudi – in to zelo uspešno, ker so ljudje na sestankih z manjšo zasedbo neprimerno bolj sproščeni. Prepričan sem, da bodo informativne skupine tudi v TOZD osnovna celica odločanja.“

Morda bo treba temeljito razmisliti o vlogi vodij skupin. Morda je njihov vpliv pri disciplinskih odločitvah prevelik.

Nasploh pa je treba ugotoviti, da so informativne skupine prinesle bistven napredek v samoupravno prakso v TAM. Vrh v razvoju seveda niso, vendar je že to nekaj, ko ugotavljamo, da smo na dobri poti, ko krepimo in razvijamo vpliv samoupravnih informativnih skupin. Prej sem že omenil vodje... Morda je njihov vpliv res prevelik, vendar se mi zdi bolj pomembna ugotovitev, da vsi, ki so postali vodje skupin zaradi svojega mesta v delovnem procesu, niso sposobni za vodje v samoupravnem življenju. Prav tu bomo morali najti najbolj pameten in primeren izhod.

Sicer je pa tako: kjer je ta ali ona oblika samoupravljanja v resnici zaživila, so jo delavci vzeli za svojo in jim je ni več mogoče vzeti. Mislim, da to velja tudi za naše samoupravne informativne skupine.“

IGO TRATNIK

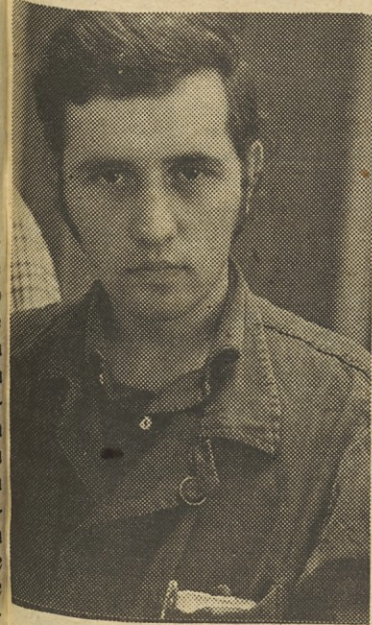
posebej velja za velike delovne organizacije z nekaj tisoč zaposlenimi. Teoretično je sicer možno, da vsi delavci sodelujejo v samoupravljanju, čeprav le izvoljeni sede v samoupravnih organih, kajti navsezadnje je tudi zbor delovnih ljudi oblika samoupravljanja.

In prav ta zbor je v velikih delovnih organizacijah kamen spotike. Gre preprosto za to, da se velika večina delavcev na zborovanju z nekaj sto udeleženci preprosto »izgubi«. Saj je delavec prisoten, poslušaj – vendar ne govori... Samo v poslušanju, v sprejemanju informacij, kakor bi rekli bolj učeno, pa prav gotovo ni smisel samoupravljanja.

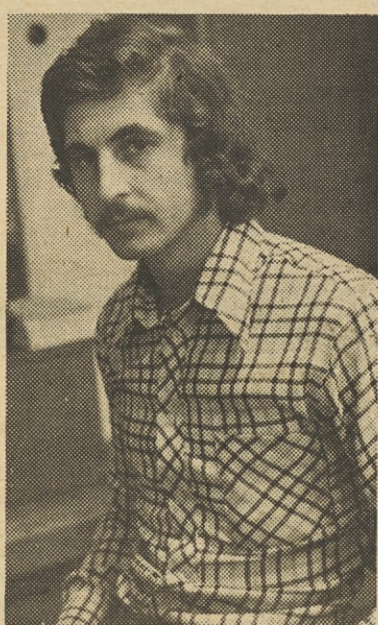
Kje je potem izhod?

Ni naključje, da se s tem vprašanjem ukvarjajo v železarni na Jesenicah, potem v štorski železarni, v novogoriškem Meblu in še v nekaterih drugih podjetjih.

V krog išočih sodi tudi mariborski TAM, za to nas je zanimalo, do kod so se že prebili v svojem iskanju, kaj so ugotovili, katere izkušnje bi lahko posredovali drugim.

DAVORIN MESAREC: „Če vodja noče, da bi informativna skupina v resnici zaživila, ga člani k temu ne morejo prisiliti, ker se mu lahko samo zamerijo. Če pa redno sklicuje sestanke in jih zna prav voditi, potem tudi delavci z zavzetostjo sodelujejo. Vodja mora hoteti...“

MARJAN SUŠNIK: „Ne morem reči, da bi nas mlade pri delu v informativni skupini zastopali zaradi mladosti. Za nas – kakor za starejše – velja prav enako: Če hočeš biti informiran o dogajanju v TAM, obratu ali delovni skupini, moraš pač vprašati. Kdor se ne zanima, tudi ve ne...“

MIHA BUTINA: „Informativne skupine so prinesle bistven napredek v samoupravno življenje v TAM. Vrh v razvoju seveda niso, vendar je že to nekaj, ko ugotavljamo, da smo na dobri poti, ko krepimo in razvijamo njihov vpliv. Tudi v TOZD bodo ostale skupine osnovne celice odločanja.“

ZMAJ tovarna baterij in baterijskih naprav · ljubljana

DOG ZA VAŠO VARNOST
DETEKTOR PLINA

NA LINIJI
323-554

SLOVENSKA BISTRICA

Občinski sindikalni svet Slovenska Bistrica je ustanovil posebno komisijo za SLO, v osnovnih sindikalnih organizacijah pa bodo ustanovili odbor SLO. Njihova osnovna naloga bo osveščanje delovnih ljudi za delavsko samozaščito. Dejavnost odborov SLO v delovnih organizacijah bo tesno povezana z odbori v krajevnih skupnostih in v odborih SZDL.

V. H.

MARIBOR

Mariborski sindikati imajo že drugo leto svoj počitniški dom v Seči pri Portorožu. Kapacitete doma so rezervirane zlasti za delavce z nizkimi osebnimi dohodki. Zvedeli smo, da je v tem domu na voljo samo še nekaj postelj v juniju in septembru, kapacitete v glavni sezoni pa so zasedene.

Na zadnji seji plenuma ObSS Maribor so člani obravnavali poslovanje ObSS v letu 1972 in predlagali finančni načrt za leto 1973. Letošnji finančni načrt povečuje zlasti postavke za idejno-politično izobraževanje vodstev, za šport in rekreacijo članstva in za dotacije.

inles ribnica
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

CELJE

VKLJUČEVANJE SAMOSTOJNIH UMETNIKOV

Poročali smo že o tem, da je pred časom RO Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije pripravil obsežno informacijo o položaju samostojnih umetnikov in vrednotenju njihovega dela, za kar naj bi oblikovali poseben družbeni dogovor.

Doslej je na razgovor o tej problematiki povabil samostojne umetnike in druge zainteresirane le Medobčinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti Celje, čeprav je več samostojnih umetnikov nemara v Ljubljani in Mariboru in še kje drugje.

Podano oceno razmer v SR Sloveniji in predlagane ukrepe so samostojni umetniki podprli. Dopolnili pa so jo z oceno odnosa Celja in širše celjske regije

do kulture nasploh, še posebej pa do ustvarjalnega dela samostojnih umetnikov.

Da bi ustvarjalno delo samostojnih umetnikov čim bolj pospeševali, so predlagali, naj bi podobno kot za vsa področja kulturnega dela tudi samostojni umetniki oblikovali pri kulturni skupnosti Celje svojo komisijo. S tem bi zagotavljali ne le njihovo vključevanje v načrte in delo kulturne skupnosti, pač pa tudi bolj organizirano sodelovanje z vsemi kulturnimi zavodi, s katerimi posamezen samostojni umetnik že sodeluje. S posebnim pismom pa bodo opozorili zavod RTV Ljubljana na umetniške kapacitete vse Slovenije, tudi tiste izven Ljubljane, da bi zastavili dolgoročnejsše programsko sodelovanje z njimi.

s. g.

SLOVENSKE KONJICE

USPEŠNA ZAŠČITA

Člani predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Slov. Konjicah so na nedavni seji obravnavali poročilo delu službe pravne pomoči pri tem organu v letu 1972. Ugotovili so, da se nanjo obrača sicer precejšnje število delavcev v različnih zadevah iz delovnih razmerij, socialnega, zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja, vendar pa je še veliko takih, ki ne vedo za njeno delovanje. Zato so sklenili ponovno opozoriti vse sindikalne organizacije o delovnem času službe pravne pomoči, ki posluje redno vsak prvi in tretji četrtek v mesecu na sedežu občinskega sindikalnega sveta v popoldanskih urah.

Podatki o številu delovnih sporov tudi kažejo, da so bili skoraj vsi ugodno rešeni za delavce. Predsedstvo je tudi ugotovilo, da je služba pravne pomoči zelo uspešno opravljala svoje naloge in deluje pri tem organu že šesto leto.

OB RAZPRAVAH O OSNOVAH DRUŽBENEGA DOGOVORA O DELOVNIH MESTIH, NA KATERIH SE DELOVNA DOBA ŠTEJE S POVEČANJEM

Družbeni pritisk za izboljšanje delovnih razmer

V RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije soglašajo z osnovnimi izhodišči osnov družbenega dogovora

RS ZSS, Gospodarska zbornica SRS, Izvršni svet skupščine SRS in skupščina pokojninskega in invalidskega zavarovanja delavcev v SR Sloveniji so kot podpisniki že pripravili osnove za sprejem družbenega dogovora o delovnih mestih, na katerih se delovna doba šteje s povečanjem. Zdaj v našem gospodarstvu in družbenih dejavnostih poznamo skupaj 201 delovno mesto, na katerih se zaradi izredno težkih delovnih razmer ali zdravju nevarnega dela šteje delovna doba s povečanjem, medtem ko določeno število beneficiranih delovnih mest obstaja še v JLA in v različnih dejavnostih službe javne varnosti.

Splošni družbeni interes seveda ni, da bi imeli veliko ali celo vedno več beneficiranih delovnih mest, temveč nam gre za to, da bi kar najhitreje odpravljali take delovne razmere in tista dela, na katerih se delavci dejansko prekomerno izčrpavajo in jim je zato treba delovno dobo šteti s povečanjem. K temu po svojem bistvu težijo tudi osnove uvodoma omenjenega družbenega dogovora. Ko je o teh osnovah razpravljalo predsedstvo RO Sindikata gradbenih delavcev Slovenije, je s takim izhodiščem družbenega dogovora in družbenega pritiska na zmanjšanje števila beneficiranih delovnih mest soglašalo, saj eno temeljnih nalog sindikata predstavlja skrb za zdravo in varno delo zaposlenih. Vendar pa smo v

razpravi slišali tudi to, da mora biti družbeni dogovor o delovnih mestih, na katerih se delovna doba šteje s povečanjem, uporaben in sprejemljiv tudi v konkretnih določilih in ne le v načelnih izhodiščih.

Za kaj pravzaprav gre? Po mnenju predsedstva RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije je najbolj sporen 20. člen osnov družbenega dogovora. V tem členu je določeno, da mora organizacija združena dela, ki doslej ni izvedla vseh splošnih in posebnih varstvenih ukrepov ali pa tudi drugih ukrepov, s katerimi bi bilo mogoče zmanjšati ali odpraviti škodljive posledice na delazmožnost in zdravje delavcev, vse to storiti v enem letu po podpisu družbenega dogovora. Če tega ne bi storila, ima katerikoli izmed štirih podpisnikov družbenega dogovora pravico, da sproži postopek za odpravo takih delovnih mest. Delovna organizacija, kjer bi se to zgodilo, pa bi morala takim delavcem za ves čas njihove brezposelnosti izplačevati polne osebne do-

hodke v breme lastnih sredstev. Tako načelno in posplošeno stališče sicer lepo zveni, vendar je po mnenju predsedstva RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije praktično neuporabno, saj je neziviljenjsko. Obstaja namreč vrsta zdravju nevarnih ali izjemno težkih del, ki so nujni vezni člen v verigi proizvodnega procesa in ki jih lahko odpravimo le za ceno izredno visokih investicij. Čeprav bi delovne organizacije imele za to potrebna sredstva, je 365 dni prekratek rok, da bi to bilo tudi tehnično izvedljivo. Zato bi po mnenju predsedstva morali v družbenem dogovoru predvideti tudi izjemne, daljše, predvsem pa realne roke, potem pa dogovore tudi izvajati z vso doslednostjo.

—mG

KRANJ

Občinski sindikalni svet Kranj je ob koncu minulega meseca pripravil v hotelu Jelovica na Bledu tri dnevne seminarje za nova vodstva osnovnih organizacij sindikata. Udeležilo se jih je kakih 100 predsednikov in tajnikov. Vsak seminar je trajal 16 ur in je imel predvsem informativni značaj. Tako so na njem obravnavali gošpodarske razmere v Sloveniji, stanovanjsko problematiko v občini Kranj, ureničevanje ustavnih dopolnil, uvajanje delavske kontrole, procese sporazumevanja med TOZD ter se seznanili z oblikami in metodami sindikalnega dela in s konkretnimi nalogami sindikatov v kranjski občini.

M. S.

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Delavci, ki odidejo iz našega podjetja, imajo pravico, da pred odhodom izkoristijo še ves letni dopust, če ga niso že prej. Tudi meni je delovno razmerje prenehalo po odločbi disciplinske komisije, vendar dopusta nisem dobil, čeprav sem ga zahteval. Menim, da sem prikrajsan za dopust, kajti od prenehanja dela je minilo že en mesec, nisem pa dobil nove zaposlitve, tako da imam prekinjeno delovno dobo in bom moral ponovno delati 11 mesecev, da bom spet dobil pravico do dopusta. Ali lahko dosedanjo delovno organizacijo tožim, ker mi ni omogočila letošnjega dopusta?

A. R. — LJUBLJANA

ODGOVOR:

Če bi tožili, bi prav gotovo v sporu z delovno organizacijo izgubili. Sami pravite, da vam je delovno razmerje prenehalo na osnovi odločbe disciplinskega organa, kar pomeni, da ste bili izključeni iz delovne skupnosti. V primeru izključitve pa ni nobenega odpovednega oziroma izstopnega roka, v katerem ima delavec pravico izrabiti letni dopust, temveč delovno razmerje preneha z dnem

Odobravanje s pripombami

● Predsedstvo RO sindikata delavcev v prometu in zvezah o nadaljnjem razvoju samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov

Kaže, da se bo na klopeh poslancev v republiški skupščini še pred poletnimi počitnicami znašel predlog zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke.

Osnutek zakona prinaša bistvene novosti v sistem sporazumevanja in dogovarjanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov — tako so sodili člani predsedstva republiškega odbora Sindikata delavcev v prometu in zvezah, ko so razpravljali na zadnji seji o predlogu tega dokumenta. Za sindikate je še posebej pomembno, da zakon postavlja kot osnovo za delitev živo in minulo delo, produktivnost in poslovno uspešnost. Nič manj pomembno ni dejstvo, da postaja s tem zakonom sporazumevanje instrument volje in hotenja delavcev — in to v vseh fazah sporazumevanja! — in ni več sicer „demokratiziran“ pa vendarle administrativen instrument države. Po splošni sodbi torej osnutek zakona napoveduje evolucijo sistema samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Kar pa zadeva pripombe sindikatov, bi jih lahko v sedanjem trenutku strnili v naslednja spoznanja. Najprej roki: podpisnice sporazumov — TOZD — naj bi do konca leta sklenile sporazume o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, kar pa bržčas ni povsem realno, če upoštevamo določila drugih predpisov, ki govorijo o tem, naj bi se TOZD konstituirale prav tako do konca leta. Če osnutek zakona dokaj jasno opredeljuje vsebino sporazumov po panogah, pa to še ne velja za vsebino teritorialnih sporazumov. Osnutek zakona upošteva kot kriterij za kategorizacijo kalkulativnih osebnih dohodkov poklice, očitno pa bi veliko bolj prepričljiva in upravičena razvrstitev po delovnih mestih. In slednjič, v republiškem odboru sindikata delavcev prometa in zvez se tudi zavzemajo, naj bi iz osnutka zakona črtili davek kot ukrep proti tistem, ki deli mimo sporazuma; kršitev sporazuma mora pomeniti gospodarski prekršek, če naj sistem sporazumevanja dobi pravo veljavo.

V predsedstvu RO sindikata delavcev prometa in zvez pa so se tudi zavzeli, naj bi komisija podpisnic takoj sklicala zbor podpisnikov sporazumov, da bi tako čimprej začeli s široko javno razpravo, hkrati pa tudi že snovali nove sporazume. Se po veljavnem sistemu samoupravnega sporazumevanja pa naj bi izvedli valorizacijo kalkulativnih osebnih dohodkov.

nn

Delitev mimo sporazuma — gospodarski prestop

Predsedstvo RO sindikata gradbenih delavcev v sedanjem osnutku zakona o samoupravnem sporazumevanju pri razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov

Ko je obravnavalo sedanj, to je drugi osnutek zakona o samoupravnem sporazumevanju pri razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov, je predsedstvo republiškega odbora Sindikata gradbenih delavcev Slovenije na zadnji seji poudarilo, da je predloženo besedilo v marsičem izčiščeno v primerjavi s prvimi predlogom ter da so sestavljavci zakonskega osnutka upoštevali večino pripomb, izrečenih v dosedanji razpravi. Vendar pa ta ocena še ne pomeni, da bi bil sedanji osnutek že „goden“ za javno razpravo, so poudarjali člani predsedstva. Osnutek zakona namreč še vedno vsebuje nekatera določila, ki niso skladna z vsebino ustavnih dopolnil, denimo o nadrejenosti družbenih dogovorov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov nad samoupravnimi sporazumi o urejevanju teh vprašanj. Prav tako bi v zakonskem osnutku, ki bo prišel v javno razpravo, morali

natančneje opredeliti pomen pojem in obseg medrepubliškega sporazumevanja o delitvi dohodka in delitvi osebnih dohodkov, za kar je gradbeništvo kot specifična in teritorialno močno razvejana dejavnost še posebej zainteresirano. Razen tega pa bi zakonski osnutek in potem zakon morala močno konkretizirati določila o sankcijah za tiste, ki se ne bi držali sporazumov.

Predsedstvo sindikata RO gradbenih delavcev Slovenije v zvezi s tem predlaga, naj bi zakon o samoupravnem sporazumevanju pri razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov vseboval taka določila, ki bodo onemogočala preseganje s samoupravnimi sporazumi določenih zneskov osebnih dohodkov. Če pa bi že do tega prišlo, naj bi preseganje obravnavali kot gospodarske prestopke, za katere bi bili kaznovane tako delovne organizacije kot odgovorne osebe v organizacijah združenege dela.

—mG

vročitve dokončne odločbe delovne skupnosti. Pravico do dopusta v času do prenehanja dela imajo delavci, ki jim preneha delovno razmerje po lastni odpovedi, po odpovedi s strani delovne organizacije oziroma v primeru prenehanja s privolitvijo delavca ter še nekaterih primerih, medtem ko pri prenehanju zaradi izključitve kot posledice postopka za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti te pravice izrecno ni. Delovna organizacija je torej ravnala pravilno oziroma zakonito in se vam ni zgodila — vsaj glede dopusta nobena krivica. Kot kaže, ste za letos res ob dopust, vendar pa lastni krivdi in ne zavoljo morebitnega ravnanja vaše delovne organizacije.

M. LIPUŽIČ

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

PODOBE NAŠEGA ČASA

Savudrija, maja

Odkar je kraška burja potisnila slabo zasidrani italijanski tanker Nonnungo iz portoroškega zaliva na čeri savudrijskega polotoka — a tega bo že dobra dva meseca — se je življenje mnogim ljudem obrnilo na bolje. Še najbolj je obogatela naša širša družbena skupnost. Lastnik nasedlega tankerja je namreč po svojem pooblaščenem zastopniku snel z ladje italijansko zastavo in tako je postalo vse tisto železje naša skupna last. S to nepričakovano obdaritvijo je avtomatično prenehal veljati odlok puljske „Lučke kapetanije“, da je treba tanker v štiriindvajsetih urah nepreklicno spraviti s čeri. Ta odlok je, kot vse kaže, tako in tako veljal le za lastnika ladje. In dosegel je svoj namen: lastnik je pustil ladjo tam, kjer je zdaj, s tem pa naši širši družbeni skupnosti, a mi imamo tako časa na pretek, da jo predelamo v staro železje. Predelamo lepo, počasi in po kosih. Vendar o tem pozneje...

No, zdaj pa o tem, kar je veliko več vredno: naš nasedli dobri Nonnungo je izredno razgibal turistično in sploh politično življenje na

Obali. Portoroški in piranski turisti v teh pomladanskih večerih ne opazujejo več sončnega zahoda, utaplja juče se žareče krogle v prosojne meglice na obzorju, ampak zasanjano strme tja čez, na severno stran savudrijskega polotoka, in si zaupno, skrivnostno šepetajo: — Gfej, glej, še je tam — naš dobri Nonnungo!

— Zakaj je še tam!?
vzklikajo patetično priobalni komentatorji različnih dogodkov in odmevov za

Portoroško in piransko turistično in sploh politično življenje ima od nasedlega tankerja onkraj bodočega bernardinskega zaliva le posredne koristi, umaški turistični delavci pa si lahko obetajo tudi veliko neposrednih. Odkar ne stojte več miličniki na bregu ob ladji, se zlivajo iz umaške strani čez greben, ki jo zakriva, reke radovednih izletnikov, domačih in tujih. Nič drugega ne bi bilo treba, kot zakoličiti nekaj opozorilnih

Naš dobri Nonnungo

tisk in RTV. — Nonnungo je velika grožnja za naš lepi portoroški zaliv. Nič se ne moreda ne skriva v svojem trupu še kaj nafte, ki bi se utegnila... Hkrati pa je Nonnungo opomin, kaj se utegne zgoditi jutri, če...

Končno je — tudi to se je nujno moralo zgoditi — Nonnunga počastil še eden poslanec s posebnim vprašanjem v republiški skupščini: — Tovarišice in tovariši, zastaviti želim poslansko vprašanje v zvezi z... in tako naprej.

desk z napisi: „Pot k Nonnungu“, „K razgledni točki Nonnungo — Piran—Portorož“ itd. Med tamariske, ki zastirajo pogled na morje, vkopati lesena vrata, prstaviti mizo in stol, uradnika z bloki in določiti posebno turistično takso za ogled Nonnunga, Pirana, Portoroža... A najbolj podjetni načrtovalci obmorskega turizma so še neprimerno bolj pogumni: — Tako je, uredili ga bomo v plavajoči hotel! modrujejo v trenutkih genialnih

pobliskov — Pardon, v zasidrani hotel, ker pluti vendar ne more.

Imajo pa ljudje, posamezniki in ožje družbene skupnosti, tudi bolj skromne želje. K nasedli ladji prihajajo z vsemi mogočimi plovili: na splavih, gliserjih in ribiških čolnih. V navadnih ali potapljaških oblekah, le s kleščami in izvijači v žepih, pa tudi takšni z jeklenkami na hrbtih in z varilnim priborom. Vse, kar se da odvezati, dvigniti, odviti, odrezati, odlomiti in odnesti, je slo že s prvimi. Zdaj gre tisto, kar se da odpiliti, odžagati, izžagati. Nonnungo postaja eno samo veliko delovišče, polno vzpodbudnih klincev v notranjščini: — Ali agregat še dela? Dela! Daj hitro jeklenko! Po koliko metrov jo boš narezal? Po pet, več je ne gre v čoln! Pa stopnice? Jih boš kar pustil? Ne, prišel bom ponje jutri!

Naš dobri Nonnungo, ki nam je prinesel v letošnjo hladno pomlad toliko lepih in toplih trenutkov, postaja tako vse bolj priljubljena in koristna izletniška točka. Vsi imamo od njega koristi: politiki, turistični delavci, nedejski izletniki, obrtniki različnih strok in nagnjenj, vsi tudi veliko idej, kako se z njim okoristiti. Jaz prav tako, kot to pišem, jasno, za honorar. Le glavne ideje ni od nikoder.

Uganite katere? Poiskujte! Ni težko uganiti, povrh pa lahko trikrat ugibljete.

VINKO BLATNIK

Nagrajenci križanke »Sladkogorska«

Prejeli smo 935 rešitev nagradne križanke „Sladkogorska“, ki je bila objavljena v Delavski enotnosti št. 16–17 z dne 28. aprila 1973. Med pravnimi rešitvami smo izžrebali nagrade, ki jih prejmejo:

1. do 3. nagrada: družinski paket darilo Tovarne kartona in papirja Sladkogorska, Sladki vrh prejmejo: Milan PODBNIK, 61240 Kamnik, Franc MOŠKON, Mirke 13, 61360 Vrhnika, Alojz GOLOB, Kidričeva 26, 65000 Nova Gorica.

4. do 10. nagrada: po 10.–dinarjev prejmejo: Albin URH, Jelovška 10, 64264 Bohinjska Bistrica, Rozka LIBNIK, Leška c. 12, 62392 Mežica, Tatjana TRILAR, Cankarjeva 15, 64240 Radovljica, Ladislav VARGA, Lendavske gorice 428, 69220 Lendava, Janez VIDERVOL, Rakitnica 3, 61331 Dolenja vas pri Ribnici, Danilo ROBLEK, Ulica heroja Bračiča 9, 64290 Trzič, Nana PICEK, Koštialova 1, 68000 Novo mesto.

Vsem nagrajencem bomo poslali nagrade po pošti.

PRAVILNA REŠITEV KRIŽANKE

VODORAVNO: Sladki vrh, Tomos, stoletnica, arkada, Dresden, timpanon, Ita, TO, etik, dr, SDK, Mason, Llano, osa, area, PS, Kant, Jijona, osatec, Sr, Alenka, taliga, Tito, karte, Ladislav, ovitek, nos, Eol, Odin, INA, kojot, Reed, liv, MK, trs, samotar, gumno, aorta, akt, soliter, sir, Gorenjska, DH, ponirek, KA, oko, Kot, vodeb, Kodak, Kropal, Gamal, trup, roka, osmij, utelešenje, Simon, Skenderija, Ariel, Jenko, Tate, stvar, Lakme, Sas.

VSAKO LETO BOLJE...

Pred kratkim so v Ljubljani v telovadnici na Taboru tekmovalе ekipe prve pomoči civilne zaščite in RK ljubljanskih občin. Istočasno so tekmovali tudi za najboljšo ekipo mesta Ljubljane. Tekmovanje, kjer je sodelovalo 43 ekip, je bilo pod pokroviteljstvom Ljubljanske banke, organizirala pa sta ga Uprava za narodno obrambo skupščine mesta Ljubljane in mestna organizacija RK Ljubljana.

Šestčlanske ekipe, razdeljene v trojke, so najprej tekmovalе v teoretičnem delu. V drugem delu pa so na „ranjenih“ člani ekip skušali pokazati najbolj pravičen način prve pomoči.

„Poškodbe oziroma opise poškodb, ki so jih dobile ekipe z „ranjencem“, smo skušali zbrati take, ki so v prvi vrsti najbolj pogoste v mirnem času. To je predvsem v prometu, na delovnem mestu in pa v gospodinjstvu.“ Tako je začel svoje pripovedovanje namestnik predsednika ocenjevalne komisije MIROSLAV MIŽIGOJ. „Predvsem naj bi ta izbor usposobil ekipe za vsakdanje primere.“

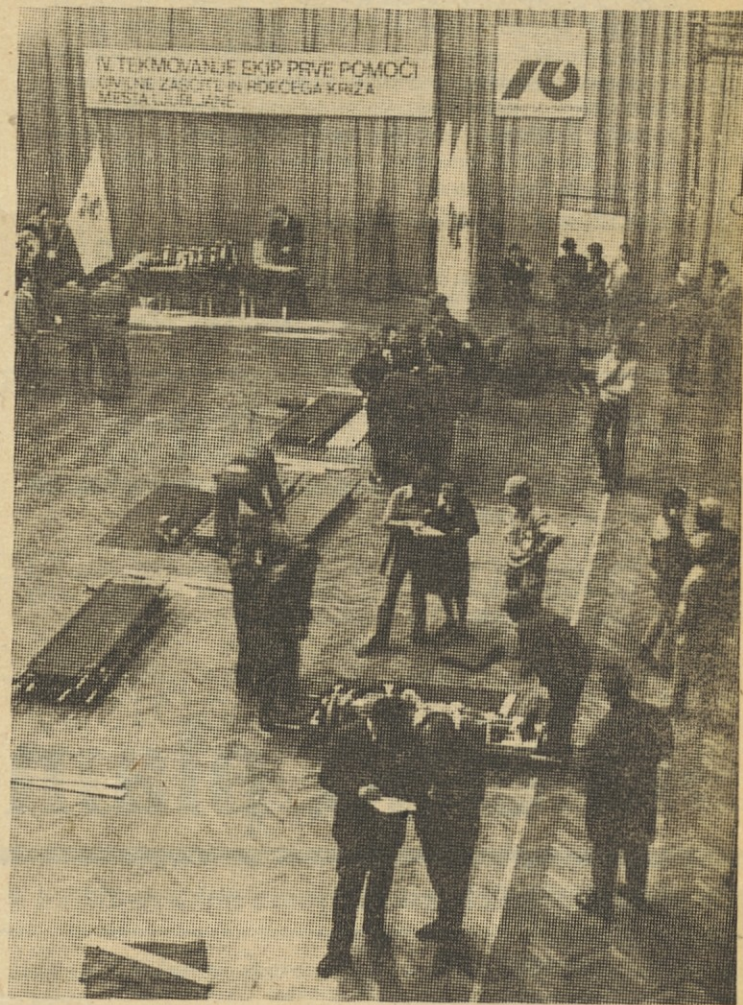
Današnje tekmovalje je, po mojem, pokazalo, da se je kvaliteta oskrbe ranjencev v zadnjih letih znatno dvignila. Nivo znanja ekip je na zadovoljivi višini. Predvsem pa je opaziti požrtvovalnost ekip in tistih, ki jih pripravljajo.“

Tekmovanje je vodila 7-članska tekmovalna komisija in pa 18 ocenjevalcev, med katerimi so bili v glavnem zdravniki in višje medicinske sestre.

Vzdruje v dvorani na Taboru je bilo zares tekmovalno. Ekipe, ki so čakale na ranjence in s tem na to, da pokažejo svoje znanje, so se živčno prestopale. V živahnih razgovorih so tekmovalci obnavljali znanje in ugibali, kakšno poškodbo so izžrebali. Niso bili redki, ki so iz žepov vlačili listke z najvažnejšimi navodili in jih skrivaj ponovno pregledovali. Napovedovalec se je medtem zastoj trudil, da bi dopovedal tistim, ki so že opravili tekmovalje, ali pa so nanj še čakali, naj zapustijo dvorano. Pred dvorano se je govorilo samo o poškodobah in o oskrbi. Eni so ugotavljali napake in jim ni bilo jasno, kako so jih mogli zagrešiti. Drugim so vodje ekip dajali še zadnja navodila.

Ocenjevalci pa so medtem odštevali točke tekmovalcem za vsako še tako majhno napako. Oskrba vsake poškodbe je bila namreč razdeljena na deset faz dela in za pravilno izvedbo vsake faze je bilo določeno število točk. Ko so po končanem praktičnem tekmovalju pristeli ekipi še točke iz teoretičnega dela, je tekmovalna komisija ugotovila uspeh posameznih ekip. Najboljšim v posameznih občinah in najboljšim na področju mesta Ljubljane so podelili pokale.

Tekst in foto:
A. AGNIC

Pogled na dvorano TVD Partizan Tabor med četrtim tekmovaljem ekip prve pomoči ljubljanskih občin

Med tekmovalci iz delovnih kolektivov so bili tudi člani sanitarne enote iz tovarne Saturnus. „Lani smo tekmovali prvič.“ so povedali člani ekipe iz Saturnusa. Dosegli smo drugo mesto v občini. Letos smo pred tekmovaljem vadili osem ur, čeprav smo že prej naredili tečaje, ki so trajali za člane 45 in za vodje 90 ur. Poleg sanitetne enote imamo v podjetju pod vodstvom odbora za splošni ljudski odpor še gasilsko tehnično reševalno enoto, potem enoto reda in varnosti, enoto RBK in enoto za zvezo in obveščevanje“

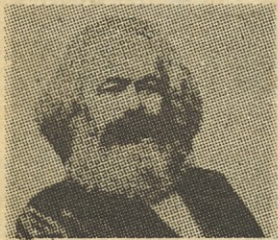
„Ranjence“ je treba oskrbeti po natančno določenih pravilih. Vsak napačen prijem, ocenjevalci takoj opazijo

V prvem delu tekmovalja so člani ekip reševali pismene naloge iz prve pomoči

Pri DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE
bodo letos v zbirki
izšle naslednje knjige:

BIOGRAFIJE

■ Franz Mehring: **KARL MARX**

Med vsemi deli, ki so skušala upodobiti Marxovo življenje, je Mehringovo delo (objavljeno leta 1918, malo pred svojo smrtjo) še danes na prvem mestu. Na straneh knjige se nam razkriva podoba resničnega Marxa: bil je genialen mislec in strasten politični borec, odličen znanstvenik in bleščeč publicist, prav tako pa požrtvovalen prijatelj in učitelj, skrben mož in oče. Bil je skratka človek, ki je o sebi najraje trdil, da mu ni nič človeškega tuje.

■ Richard Friedenthal: **MOŽ NA GRMADI**

Jan Hus in stoletje revolucionarnih bojev

Biografsko delo R. Friedenthala, ki ga v slovenščini poznamo po biografiji Goetheja (DZS), popelje bralca na Češko v času med 1350 in 1450. V sami Evropi so se v tem času začeli oblikovati narodi in na kostanskem cerkvenem zboru, ki je poslal Jana Husa na grmado, so prvič glasovali po narodih. V središču pripovedi je postava češkega magistra Jana Husa, ki je sprožil gibanje ter mu s svojo smrtjo – kot „krivoverec“ in „zapeljivec ljudstva“ – dal ime in vzor. To je bil čas skrajne razcepljenosti, čas, ko so vladali trije papeži in trije nemški kralji in cesarji, čas, ko sta se Francija in Anglija zapletli v stoletno vojno.

■ Michael Grant: **KLEOPATRA**

Zgodba o Kleopatrin (69–30 pr. n. št.), egipčanski kraljici, je zgodba o ženski, ki se je v življenju srečala z dvema moškima: najprej z Julijem Cezarjem, potem pa še z Markom Antonijem. Hkrati je to ena najbolj presenetljivih in ganljivih zgodb v vsej zgodovini, saj so bili vsi trije, Kleopatra in oba Rimljan, ljudje nenavadnih razsežnosti, ki so lep čas držali usodo grško-rimskega sveta v svojih rokah.

Avtor knjige, ki ga v slovenščini poznamo predvsem po delu „Miti starih Grkov in Rimljanov“ (DZS), je devet let živel na bližnjem vzhodu in temeljito spoznal svet, ki mu je pred dvajsetimi stoletji vladala Kleopatra.

■ Jean Renoir: **RENOIR**

Knjiga o Renoirju je zanimiva že na prvi pogled, saj sta obe poglaviti osebi, pisatelj in glavni junak biografije, znani osebnosti in sicer znani po svojih delih. Oče Renoir (1941–1919) je eden najpomembnejših slikarjev francoskega impresionizma, sin Renoir, ki je avtor knjige, pa je sloveč filmski režiser. Velikega režiserja vodi po „očetovih vrtovih“ spomin; z delikatnim občutkom za drobne podoživlja trenutke, ki jih je preživel ob očetu. Pred bralcem oživi Pariz druge polovice devetnajstega in začetka dvajsetega stoletja, tu je bohemski svet umetnikov, slikarskih modelov, kritikov in vseh tistih, med katerimi je živel Renoir.

Založba za zbirko razpisuje
subskripcijo

ki traja do izida knjig.

Prednaročniška cena za vse 4 knjige znaša: platno 480 din, polusnje 560 din. Založba nudi možnost plačila v mesečnih obrokih po 60, oziroma 70 din. V prosti prodaji bodo knjige znatno dražje.

Nepreklicno naročam zbirko „BIOGRAFIJE“ za leto 1973.

Naročnino za vse 4 knjige bom poravnal:

— takoj

— v 8 mesečnih obrokih po 60 din (platno)

— v 8 mesečnih obrokih po 70 din (polusnje)*

Knjige mi pošljite na:

(*Neustrezno, prosimo,
prečrtajte!)

Kraj in datum

moj domači naslov
kraj zaposlitve.*

Podpis naročnika

»Veliki plamen« na Otoku

● Nekaj besed ob televizijskem dokumentarcu o stavki liverpolskih dokerjev

Na predvečer 1. maja nam je slovenska televizija postregla z odličnim britanskim dokumentarnim filmom „Veliki plamen“, ki nam je prikazal izrez sodobnega in zelo aktualnega dogajanja v britanskem delavskem gibanju. Potek stavke „dokerjev“ – pristaniških delavcev v Liverpoolu je sicer znan dogodek, vendar ni edini v vrsti podobnih dogajanj v britanskem delavskem gibanju, ki pa ga žal, le slabo poznamo. Prav zato nam je bilo predvajanje filma toliko bolj dragoceno in škoda, da filma precej gledalcev ni videlo, ker so bili zaradi praznikov doma. Očitek pa velja televiziji, ker ni oskrbela projekcije z nekoliko širšim komentarjem, s katerim bi dogajanje v filmu pojasnili v kontekstu sodobnih procesov v britanski družbi in njenem delavskem gibanju. Tako se nam zgodba o „dokerjih“ v Liverpoolu nehoti vsili kot osamel poskus, čeprav nam eden od vodij stavke v zaključni besedi na sodišču pove veliko stvarnih argumentov, ki govore in prid „Workers control“ – samoupravljanja (pod pojmom Workers control je razumeti samoupravljanje kot družben odnos in ne samo kot kontrolo v golem smislu besede). Ker bi bilo škoda prepustiti gledalce takemu vtisu, sem ob filmu zabeležil nekaj vrstic, s katerimi sicer nimam ambicije postati filmski kritik, vendar pa posredovati gledalcem nekaj ugotovitev, ki naj jim pripomorejo k bolj celovitemu razumevanju filma oziroma dogodkov, ki jih prikazuje.

Velja ugotoviti, da nam film na zelo jasn način pokaže, kako se klasična oblika mezdnegega boja sprevača v novo kakovost – v politični boj, ki ga britanske institucije in delavsko ter sindikalno gibanje – laburistična stranka in sindikati – ne želijo in ne sprejemajo. Najbrž ga tudi ne bodo sprejeli vse dotlej, dokler bodo obstoječe institucije in „svoboda“ imele v sebi toliko varovalnih mehanizmov proti temeljnim družbenim reformam. V trenutku, ko se voditelji stavke odločijo,

da bodo delali sami naprej, postane to „politična stavka“, seveda s stališča kapitalističnega reda. V resnici so se dokerji zavestno odločili za višjo stopnjo delavskega boja in prav ta trenutek v filmu nam sicer na pošamičnem primeru lepo ponazarja prehod iz mezdnegega v politični boj, ki je danes vse bolj zaznaven v zahodnoevropskem in svetovnem delavskem gibanju. Odločitev za politično stavko ni dozorela samo na osnovi razmišljanja in idealov, temveč je k tej odločitvi prispevala vrsta vzrokov in človeka nevednih razmer. Kljub določenemu porastu standarda delavstva v zadnjem desetletju in kljub številnim ugodnostim, ki jih je izvajalo delavsko gibanje, kljub podpori v času nezaposlenosti, ki jo nudi „welfare state“, so delavci dojemali, da so predmet manipulacije velekapitalističnih lastnikov in žrtev špekulativnega pretakanja kapitala. Delavci dokončno obračunajo tudi s tako imenovanim srednjim kadrom (nadzorniki), saj so spoznali, da ta sloj zaposlenih odlikuje namesto strokovnega znanja na eni strani samopašnost v odnosu do podrejenih, po drugi strani pa preplašena zližanost z delodajalci in z birokratiziranimi sindikati.

Film pomeni tudi ostro kritiko sindikatov. Ost je uperjena v mlačnost sindikalnih funkcionarjev in tako moramo stavko liverpolskih dokerjev razumeti tudi kot stavko proti takim sindikatom. Ne gre za odkritje, saj film pove samo to, kar o britanskih „Trade Unions“ že dolgo vemo. Pokaže nam zbioratiziranost sindikalnih vodij, ki s svojim bolj ali manj kimavsko-legitimističnim ravnanjem niso sposobni dojeti bistva in smisla pristne pobude preprostih, a razmišljajočih „dokerjev“. Ne bi želel, da bi me kdo napak razumel: ne omalovažujem velikih uspehov britanskih sindikatov v mezdnege gibanju, toda volja in pripravljenost za bolj radikalno in bolj politično ukrepanje sindikatov sta v njihovem vrhu kaj šibki.

SFRJ IN DRŽAVE V RAZVOJU

Okrepljene
ekonomske
vezi

V zadnjem obdobju je začela naša država krepiti svoje sodelovanje s tako imenovanimi državami v razvoju. Med Jugoslavijo in državami v razvoju že dolgo vladajo dobri politični odnosi, ki pa jih moramo poglobiti z ekonomskimi, z večjo blagovno menjavo in z industrijsko tehničnim ter raziskovalnim sodelovanjem, če želimo, da bodo ostali trajni in obojestransko koristni.

Naša država je prav tako že dolgo usmerjena k nakupu surovin v vseh državah v razvoju: Jugoslovanska industrija potrebuje večje količine nafte, bombaža, naravnega kavčuka, kakovovca, jute, barvastih kovin, eksotičnega lesa in surovih fosfatov. Te proizvode pa je mogoče v glavnem kupovati prav v državah v razvoju. Tudi uvoz kmetijskih proizvodov iz držav v razvoju je za Jugoslavijo zelo pomemben. To velja za kmetijske proizvode, ki jih v Jugoslaviji zavoljo podnebnih razmer ni mogoče pridelovati.

Obseg zunanjetrgovinske menjave Jugoslavije z državami v razvoju se je v letih od 1961 in 1971 trikrat povečal. V letu 1961 je znašal celotni obseg menjave blaga Jugoslavije z državami v razvoju približno 165 milijonov dolarjev. Ta obseg blagovne menjave pa je znašal v letu 1971 že 492 milijonov dolarjev. Ti podatki govorijo, da se jugoslovansko gospodarstvo obrača k državam v razvoju, pri tem pa predvsem išče možnosti za razširitev prodaje svojih industrijskih proizvodov in si hkrati želi zagotoviti potrebne surovine.

Jugoslavija je sklenila z državami v razvoju doslej že več kot 40 pogodb o gospodarskem, industrijskem, znanstvenotehničnem in kulturnem sodelovanju. Naši najpomembnejši partnerji med državami v razvoju so Indija, Arabska republika Egipt, Iran, Pakistan, Kolumbija, Zambija, Libija, Sudan, Brazilija, Irak itd. Decembra leta 1967 so Jugoslavija, Indija in Združena arabska republika sklenile spo-

razum o razširitvi trgovine in o gospodarskem sodelovanju. Ob tej priložnosti so sprejele listo 77 skupin proizvodov, za katere morajo veljati carinske olajšave. Dve leti pozneje je bila ta lista razširjena še s 57 blagovnimi skupinami, ki uživajo 50-odstotne carinske olajšave. Na sestanku predstavnikov treh držav – leta 1970 na Bledu – je bila lista razširjena še s 96 skupinami proizvodov.

Ta trojni sporazum o razširitvi trgovine in o gospodarskem sodelovanju med Jugoslavijo, Egiptom in Indijo, ki je odprt tudi za druge države v razvoju, priča o dolgoletni usmerjenosti naše ekonomske politike do nerazvitega sveta, hkrati pa nam daje možnost za nenehno povečevanje industrijske proizvodnje in za izvoz naših industrijskih izdelkov na še nezasičena tržišča.

V. O.

PORTUGALSKA

Kriza
diktature

Portugalska je država z največjo stopnjo inflacije v Evropi in daje 43 % sredstev državnega proračuna za vojaške izdatke. Razširitev evropskega skupnega trga tišči Portugalsko v vse bolj težak gospodarski položaj, posledice tega pa najbolj čuti delavstvo. Z zaostrovanjem gospodarskih razmer se zaostrojuje tudi razredni boj, nastaja vse večja diferenciacija, fašistični režim izgublja podporo. Portugalska vlada še vedno živi v upanju, da bo v kolonijah, kot so Gvineja, Bisao, Angola in Mozambik, izvojevala vojaško zmago. Toda osvobodilna gibanja v portugal-

skih kolonijah so danes že tako močna, da jih ne morejo streti niti zločinski „podvig“, kot je bil umor enega najvidnejših voditeljev za osvoboditev kolonij Amílcaro Cabrala.

Tudi delavsko gibanje ozvilja. Iz dneva v dan narašča stavkovno gibanje, čeprav so stavke prepovedane. Tudi demokratično gibanje, v katerem sodelujejo komunisti, socialisti in napredni katoliki, postaja vse bolj glasno. Boj proti kolonialni vojni je postal že tako rekoč nacionalno gibanje in celo v vrstah mladih vojakov so vedno pogostejša protestna dejanja. Komunistična partija Portugalske je že 47 let v ilegali (njen časopis „Avante“ izhaja ilegalno že 33 let), člani Centralnega komiteja KP Portugalske pa so po izjavi njenega generalnega sekretarja prebili v fašističnih ječah skupno 250 let.

ODMEVI

Škoda, da ob filmu ni bilo povedano, da obstaja v Veliki Britaniji dokaj močno gibanje, ki na osnovi prav takih stank, kot je bila stavka dokerjev in ki jih je bilo že več v Britaniji, propagira razmišljanja o delavskem samoupravljanju. V gibanje so vključeni poleg delavskih in sindikalnih voditeljev tudi nekateri ugledni izobraženci in celo v vrhovih britanskih sindikatov je nekaj pristašev tega gibanja. Seveda je to gibanje še maloštevilno, vendar pa predstavlja osežitev v sorazmerno konservativni britanski družbi in v okorelem in politično neenotnem delavskem gibanju. Gotovo gre, če že ne za kaj več, pa vsaj za iskanje poti, ki bi ustrezala specifičnostim britanskega delavskega razreda.

Zelo nazorno nam je film prikazal primitivno antikomunistično razpoloženje (na tiskovni konferenci in na sodišču), ki ga je s podtikanjem in domnevimi oznakami kaj lahko še bolj raznetiti in tako oblikovati vse zveličavni „public opinion“ (javno mnenje) zato, da lahko potem zopet v imenu tega taistega „javnega mnenja“ postavljata zaskrbiljoča vprašanja o tem, ali ni kaj ultraškega, trockističnega ali česa podobno rdečega posredi. Tako se „oblikuje“ gledanje „middle-class“, čeprav na primer KP Britanije nima kaj veliko posla s stavkovnim gibanjem.

O filmu bi se dalo še veliko razmišljati. Film je brez dvoma dal vedeti, da višja stopnja osveščenosti delavstva ne more samo po sebi – brez subjektivnega dejavnika, organizirane politične sile, zlomiti zastarele institucije in ideje. Želimo si, da liverpolski dokerji in njihovi vodje ne bi ostali legenda ali samo začetek „velikega plamena“, kot je dejal eden voditeljev stavke. Želimo pa si tudi še več tako kvalitetnih prikazov sodobnega dogajanja v delavskem gibanju, saj tudi mi še vedno iščemo in bomo neprestano preverjali sami sebe.

ANDREJ ŠKERLAJAV

Parlament
zdomcev

Pred nedavnim so v Treusdorfu ustanovili parlament tujih delavcev. Tako je prvič za isto mizo razpravljalo o problemu zaposlene tuje delovne sile 51 članov parlamenta po poreklu iz Turčije, Grčije, Italije, Jugoslavije ter Španije. Sestali so se, da bi se zavzeli za enake pravice, kot jih uživajo nemški delavci. Poleg tega zahtevajo za svoje otroke ureditev otroških vrtec, pouk materinega jezika v osnovnih šolah ter boljša stanovanja. Gre za pričetek prizadevanj, da bi tudi tuji delavci lahko politično ter družbeno vplivali ter da bi jim nadomestili del pripadajočih državljanjskih pravic.

Po zadnjih statističnih podatkih je bilo lani v Nemčiji dobrih 8 milijonov zaposlenih, od tega več kot 2 milijona tujih delavcev. Največ tujih delavcev je iz Turčije (497.000), iz Jugoslavije (472.000), iz Italije (422.000), Grčije (270.000), Španije, Avstrije, Nizozemske, Portugalske, Francije in drugod.

MESTNI SVET
ZVEZE
SINDIKATOV
LJUBLJANA

RAZPISUJE

nagrade
za izjemne
dosežke
pri razvijanju
in krepitvi
samoupravljanja
za leto 1973

Mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana podeljuje priznanja za posebne uspehe na področju razvoja teoretične misli in praktičnega uresničevanja samoupravljanja kot temeljnega družbenega odnosa.

Priznanja se podeljujejo vsako leto ob 27. juniju – DNEVU SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE z naslednjih področij:

1. teoretične misli – za izjemne dosežke v znanstveno-raziskovalni dejavnosti na področju samoupravljanja;
2. razvoja avtonomnega samoupravnega sistema v luči ustavnih dopolnil v organizacijah združenega dela in samoupravnih skupnostih;
3. neposrednega uresničevanja samoupravljanja v duhu ustavnih sprememb, ustvarjanja samoupravnih, humanih medsebojnih odnosov v delovnih skupnostih, uresničevanja temeljnih organizacij združenega dela, krepitve vloge delavcev pri odločanju v združenem delu.

Nagrajeni so lahko posamezniki ali skupine. Predlog za podelitev priznanj mora vsebovati poleg podatkov o kandidatu tudi opis dela, zaradi katerega se ga predlaga in podrobne podatke, ki so potrebni za vsestransko in objektivno presojo uspešnosti dela kandidata.

Kandidate za priznanja lahko predlagajo osnovne organizacije sindikata, mestni odbori sindikatov delavcev strokovnih dejavnosti Ljubljane, družbene organizacije, strokovna društva, komisija za podelitev priznanj in občani.

Predloge za nagrade pošljite do 31. maja 1973 na naslov: MESTNI SVET ZVEZE SINDIKATOV LJUBLJANA – Komisija za podelitev priznanj za izjemne dosežke pri razvoju in krepitvi samoupravljanja.

Vse potrebne informacije daje tajništvo mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljana, Dalmatinova 4.

TRŽNE RAZMERE ZNIŽUJEJO AKUMULACIJO TOVARNE DUŠIKA V RUŠAH

Cene in stroški v velikem razkoraku

Zaradi rastočih proizvodnih stroškov ob zamrznjenih cenah v nevarnosti proizvodnja nekaterih, sicer iskanih izdelkov bazne kemije ● Izvoz rešuje ekonomski položaj podjetja

V Tovarni dušika v Rušah so se odločili, da bodo v letošnjem letu povečali celotni dogodek (v primerjavi z lanskim letom) le za dobrih osem odstotkov. Ta, kot sami pravijo, skromni uspeh bodo dosegli samo z bolj-šim izkoriščanjem sedanjih proizvodnih zmogljivosti. Močnejšega proizvodnega zagona, ali nemara povečanja proizvodnih zmogljivosti ne dovolijo trenutne razmere na jugoslovanskem trgu in neskladje med cenami surovin in gotovih izdelkov. Zaradi tega neskladja, trdijo v Rušah, bodo morali celo skrbeti za obseg proizvodnje nekaterih sicer zelo izkanih izdelkov in povečati proizvodnjo tistih, ki so za Tovarno dušika bolj donosni.

Veliki postavki v strukturi proizvodnih stroškov predstavljata cena za električno energijo in transportni stroški. Ti se v zadnjem času nepre-

stano povečujejo in tudi v letošnjem letu je moč pričakovati novo povečanje cen.

Spričo dejstva, da so prodajne cene izdelkov zamrznjene in da so tako najbolj prizadeti nekateri izdelki bazične kemije, pravijo v Rušah, smo prisiljeni, da proizvodnjo teh izdelkov omejimo.

V Rušah razmišljajo, da bi preusmerili proizvodnjo kalcijevega karbida na bolj donosne izdelke. Cene domačega karbida je zamrznjena na tako nizkem nivoju, da proizvodnja, kot kaže, ne bo več donosna. V tujini so cene namreč za okrog 60 odstotkov višje. Seveda bi v tem primeru domači trg ostal brez pomembne surovine, medtem ko smo je včasih veliko izvažali.

Podobno je pri tehničnih plinih. Tovarno dušika je „ujela“ zamrznitev cen, medtem ko so proizvajalci teh-

ničnih plinov v drugih republikah „pravočasno“ povišali cene. Ti sedaj prodajajo tehnične pline, na primer acetilen (varilni plin), za okrog 80 odstotkov dražje kot Ruše, ob približno enakih proizvodnih stroških. Za izenačitev cen tehničnih plinov pa se ruška tovarna brezuspešno trudi pri zveznih organih.

Na srečo, pravijo v Rušah, nas v dokajšnji meri rešuje izvoz. Letos nameravajo v Tovarno dušika prodati na tuje predvsem ferolegure in elektrokorund. V celoti bodo letos v tujini iztržili okrog 7,5 milijona dolarjev, ob predvidenem celotnem dohodku 282,4 milijona dinarjev.

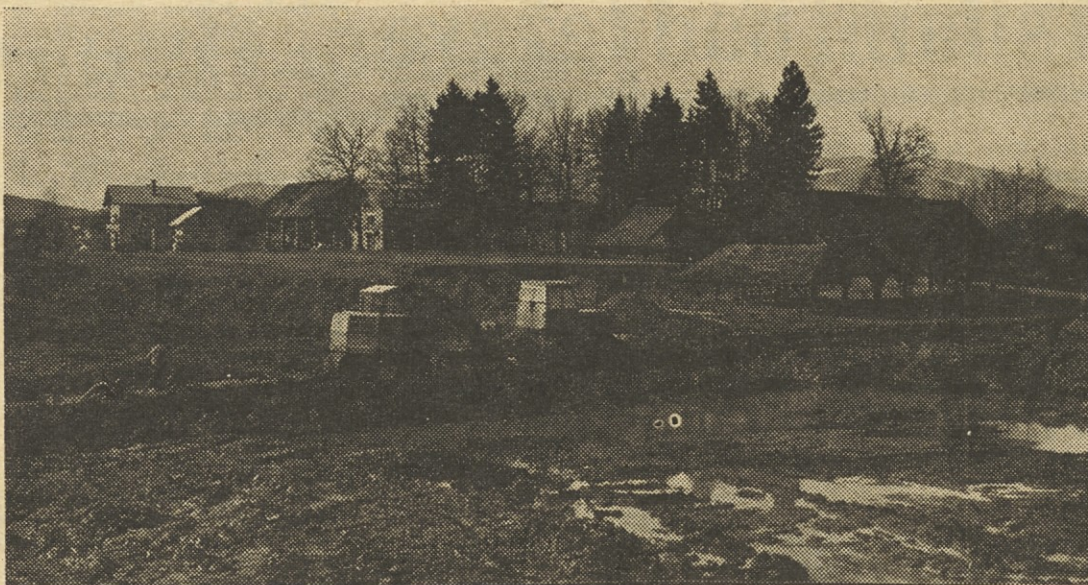
R. B.
Sredstvo za ohranitev
svezine in vitalnosti
poljuven
Ljubljana

Štajerska lepotica

Bodoča hitra cesta med Levcem in Hočami dobiva svojo podobo. Delavci skoraj ne poznajo počitka. Stroji rohnijo podnevi in ponoči in vse to zaradi vremena. Bojijo se namreč, da se bo lepo vreme spreobrnilo, potem pa tudi po več dni ne bodo mogli s stroji na traso. Cesta je namreč speljana po tleh, ki ne prepuščajo vode. Zato se ljudje in stroji na mnogih mestih borijo predvsem z vodo in blatom. Stroji Primorja iz Ajdovščine najbrž še nikoli niso bili toliko časa v vodi in blatu kot to pot. Kljub temu so delavci, ki gradijo ta odsek, optimisti, prepričani so, da bodo kljub težavnim terenom roke pravočasno izpolnili. Boj strojev z neustreznim terenom smo posneli v Leskovcu pri Celju.

Nič boljšega dela nimajo delavci geološkega zavoda iz Ljubljane, ki pomagajo graditi viadukt v Žepini pri Celju. Delavci geološkega zavoda pripravljajo jame, varijo armature za pilote in te zabetonirajo. Vse to za 140 metrov dolgi viadukt, ki bo stal na 32 pilotih. Dogradili ga bodo delavci podjetja Gradis. Pred tem pa morajo biti seveda zvarjene vse armature za pilote. Tudi pri tem delu delavcev ne sme dobiti deževje. Zato so si „delavnico“ pokrili za vsak primer s cerado.

Varilci se že lahko skrijejo pod „streho“, teže pa je za njihove sodelavce, ki vrtajo luknje za pilote, v katere potem zabetonirajo armature. Vsi, ki delajo na tej cesti, upajo, da jim bo vreme naklonjeno, saj je teren že itak med najzahtevnejšimi, ob slabem vremenu pa bi postalo delo nemogoče.

Tekst in foto: MILAN BRECL

Pospešimo akcijo za gradnjo stanovanj

(Nadaljevanje s 1. strani)

gradnji stanovanj ravnati predvsem kot upravljavci družbenih sredstev, ki so dolžni ob sicer normalnem dohodku, vendar s smotrnim in organiziranim delom zagotoviti cenejšo gradnjo.

Za stanovanjsko gradnjo bi nujno morali zagotoviti tudi več sredstev, seveda ne samo v delovnih organizacijah ali v proračunih. Treba je prenehati s prakso, da mnogi ob zbiranju teh sredstev mislijo predvsem na druge interese: kako pokriti proračunske primanjkljaje, kako zaščititi življenjsko raven tistih, ki stanovanja že imajo – ne pa na to, kako bi na podlagi solidarnega zbiranja sredstev zgradili kar največ stanovanj. Konferenca si je skupaj s predsednikom CK ZKS zastavila vprašanje, po kakšni logiki je republika obdavčila sredstva, ki jih nad šest odstotkov izločajo TOZD za stanovanjsko gradnjo? Zakaj je federacija limitirala in obremenila porabo za to namenjenih sredstev v bankah ter dvignila davek na gradbeni material tudi v primerih, ko gre za stanovanjsko gradnjo? V Sloveniji tudi še nismo sklenili družbenega dogovora o kriterijih za uporabo sredstev solidarnostnega sklada in sredstev, oročenih v bankah. Ni še uveljavljeno načelo, naj prispeva za pridobitev najemnega ali lastniškega stanovanja vsak svojem gmotnemu položaju ustrezno, najemnine so še vedno zamrznjene ipd. Posledica vsega tega je, da z doslej zbranimi sredstvi in z nadaljevanjem takšnega ravnanja ni in ne bo mogoče zgraditi mnogo več stanovanj, kot jih gradimo zdaj.

Za uveljavitev začrtane politike moramo pritegniti in obvezati ne le dejavnike v republikah in občinah, temveč predvsem v delovnih organizacijah, kjer pogosto zastopajo le svoje ozke interese in hočejo ohraniti privilegije, ki so jih zaradi položaja na trgu ali sistemske ureditve imeli tudi pri reševanju stanovanjskih vprašanj.

Konferenca ni imela naloge celovito opredeliti zahtevno in obsežno problematiko gradnje stanovanj za delavce, ker je mnogo vprašanj že razjasnjenih in terjajo le akcijo. Opozorila je le na pomembno obveznost, ki smo si jo zadali in katere uresničitev bodo delavci od celotne naše skupnosti tudi upravičeno terjali. Zato je potrebno v čim krajšem času temeljito oceniti uresničevanje sklepov skupne seje sekretariata CK ZKS in predsedstva slovenskih sindikatov.

V. B.

Dogovor za naročnino na Delavsko enotnost nam je sedaj podpisalo 488 sindikalnih organizacij, ki so naročile DE za člane svojih odborov, in 200 delovnih organizacij, med njimi so tudi mnoge, ki so naročile DE za člane svojih samoupravnih organov. Tako naša akcija vseeno napreduje, čeprav bolj počasi, kot smo predvidevali. Mnogih pristopnih izjav še nimamo in kar je najbolj čudno, v našem spisku manjkajo kar cela področja. Tako smo na primer dobili pristopne izjave samo od občinskih sindikalnih svetov Dravograd, Logatec in Ormož, medtem ko z njihovega področja dogovora ni podpisala niti ena osnovna sindikalna organizacija niti delovna organizacija. V naših spiskih manjkajo tudi občinski sindikalni sveti: Brežice, Domžale, Kočevje, Kranj, Krško, Lenart, Lendava, Ljutomer, Škofja Loka, Trbovlje, Trebnje in Vrhnika. Na naš klic pred 1. majem se tudi še ni odzval občinski sindikalni svet Šentjur pri Celju. Upamo, da bomo od večine teh, ki smo jih navedli, dobili v kratkem vsaj „kakšen glas“.

Priznati pa moramo, da nas je odmev na naš dogovor na nekaterih področjih presenetil. Ne samo, da so občinski sindikalni sveti naročili veliko izvodov Delavske enotnosti, temveč smo tudi z njihovo pomočjo uspeli prodreti v osnovne sindikalne in delovne organizacije. To pot naj še posebej pohvalimo občinski sindikalni svet Ribnica na Dolenjskem in občinski sindikalni svet Šmarje pri Jelšah, ki sta s pristopnimi izjavami močno povečala dosedanje število naročnikov. Na njunih območjih se je povečalo število naročnikov tudi v osnovnih sindikalnih in delovnih organizacijah.

Podpisniki dogovora o DE

● od 26. aprila do 7. maja so podpisali pristopne izjave:

SINDIKALNE ORGANIZACIJE:

472. Cementarna Trbovlje – Trbovlje, 473. „ODEJA“ Škofja Loka, 474. JUGOTEKSTIL-IMPEX-ZT Ljubljana, 475. Uprava javne varnosti Nova Gorica, 476. Gozdno gospodarstvo Bled-Gozdna uprava Pokljuka, 477. „METAL-FLEX“ Tolmin, 478. Gimnazija Piran, 479. Kmetijska zadruga „KRKA“ Novo mesto, 480. Kombinat lesno predelovalne industrije Logatec, 481. ISKRA Kranj – tovarna elektromehanike Kranj, 482. Prosvetni delavci Bohinj, Bohinjska Bistrica, 483. Pohištvno mizarstvo Branik, 484. ŠKIMC Štore, 485. VOLNA Laško, 486. Industrijski kombinat KONUS, Slov. Konjice, 487. Trgovsko podjetje „ERA“ Velenje, 488. ŽTP – prometna sekcija Zidani most

DELOVNE ORGANIZACIJE:

192. Tovarna klobukov „ŠEŠIR“, Škofja Loka, 193. Tovarna kovinskih izdelkov in opreme „ALPOS“, Šentjur pri Celju, 194. Komunalni zavod za socialno zavarovanje Kranj, 195. Kajuhovalni dijaški dom Celje, 196. ŽTP – prometna sekcija Zidani most, 197. Občinski sodnik za prekrške Kranj, 198. Izobraževalna skupnost Celje, 199. Delavska univerza Slov. Konjice, 200. Gimnazija Velenje.

„Pa se res daleč vidi!“, so ugotovili solarji, ko so se povzpeli na Ljubljanski grad.

(Foto A. Ulaga)

PODPISAN SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI DELA IN SREDSTEV TER O UREDITVI MEDSEBOJNIH RAZMERIJ V ORGANIZACIJI ZDRUŽENEGA DELA ERA VELENJE

SAMOUPRAVLJANJE RACIONALNO IN UČINKOVITO

S samoupravnim sporazumom so uveljavili tudi svete delavske kontrole, in sicer kot kontrolne in nadzorne organe

Pred dnevi so predstavniki temeljnih organizacij združenega dela „Trgovina in prevoznitvo“ ter „Obrat kmetijstvo“ in delovne skupnosti skupnih služb Trgovske in proizvodne organizacije združenega dela „ERA“ Velenje podpisali samo-

upravni sporazum o združitvi dela in sredstev ter o ureditvi medsebojnih razmerij.

Organizacija združenega dela „ERA“ Velenje je prva delovna skupnost v Šaleški dolini, kjer so po oblikovanju temeljnih organizacij združenega dela tudi

že sprejeli in podpisali samoupravni sporazum. Pri oblikovanju temeljnih organizacij združenega dela so stremeli posebej še za tem, da bi bilo samoupravljanje kar najbolj uspešno in racionalno ter da bi omogočili temeljnim organizacijam združenega dela v normalnih pogojih poslovanja ustvarjanje takega dohodka, da bi lahko zadovoljevale osebne in skupne potrebe zaposlenih najmanj tako, kot jih bodo v poprečju v panogi v naši republici.

Poslovno politiko, interese in cilje organizacije združenega dela „ERA“ Velenje, katere poslovni predmet je trgovska dejavnost na veliko in malo, kmetijska proizvodnja, prevoznitvo, gostinska dejavnost ter kooperacijska proizvodnja v kmetijstvu in obrti, kot tudi posameznih temeljnih organizacij združenega dela, bodo določale temeljne organizacije združenega dela s programi razvoja in z gospodarskimi plani organizacije združenega dela.

V organizaciji združenega dela „ERA“ Velenje bodo med drugim formirali poseben sklad za financiranje solidarnostnih ukrepov, sicer pa bodo tako pri organizaciji združenega dela kot pri temeljnih organizacijah združenega dela delovali sveti delavske kontrole kot kontrolni in nadzorni organi. V statutih bodo podrobneje opredelili sestav, mandatno dobo ter pravice in dolžnosti teh novih svetov delavske kontrole.

POKOJNINA:

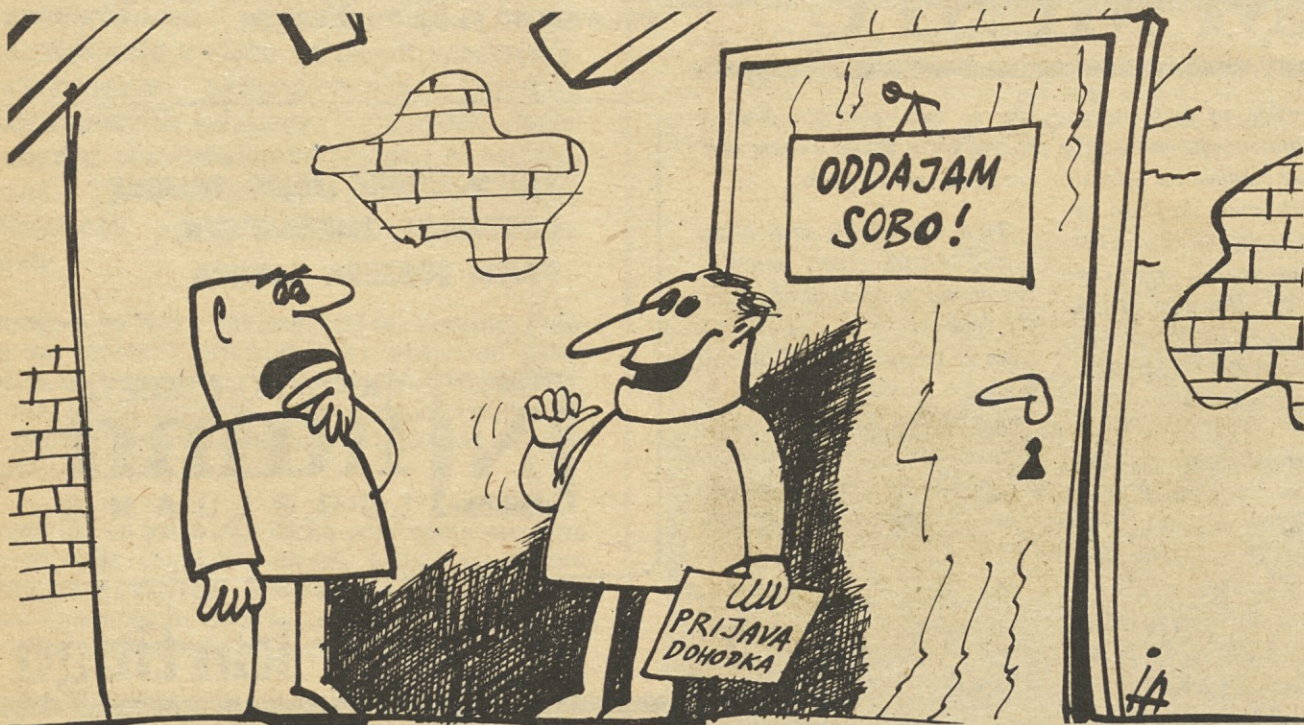
KOLIKŠNA?

KDAJ?

Na zalogi imamo še nekaj izvodov knjižice, v kateri so zbrane in poljudno komentirane ter s primeri obrazložene vse pravice iz novega pokojninskega in invalidskega sistema: starostna, invalidska in družinska pokojnina, pravice borcev NOV, usklajevanje pokojnin, pravice za tiste, ki opravljajo samostojno obrt, izračuni, koliko se zmanjša pokojnina pri dodatnem delu upokojenca itd.

Knjižica stane 10 dinarjev. Naročite jo lahko po pošti in vam jo pošljemo po povzetju, ali pa kupite pri ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4/II. Pohitite z naročili, ker knjižice ni veliko na zalogi!

(VŠ)

– Od kdaj pa plačuješ davek na dohodek?
– Odkar imam deset podnajemnikov v tej sobi...

I. Antič